

Grant Thornton

Ֆինանսական հաշվետվություններ և
անկախ աուդիտորի եզրակացություն

«ԱՐԱՐԱՏԲԱՆԿ» Բաց
Բաժնետիրական Ընկերություն

31 դեկտեմբերի 2013թ.

Բովանդակություն

	Էջ
Անկախ աուդիտորի եզրակացություն	1
Շահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվություն	3
Ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվություն	4
Սեփական կապիտալում փոփոխությունների մասին հաշվետվություն	5
Դրամական միջոցների հոսքերի մասին հաշվետվություն	6
Ֆինանսական հաշվետվություններին կից ծանոթագրություններ	8

Grant Thornton

Անկախ աուդիտորի եզրակացություն

Գրանթ Թորնթոն ՓԲԸ
ՀՀ, ք. Երևան 0012
Վաղարշյան 8/1

Հ. + 374 10 260 964
Ֆ. + 374 10 260 961

Grant Thornton CJSC
8/1 Vagharshyan str.
0012 Yerevan, Armenia

T + 374 10 260 964
F + 374 10 260 961

www.grantthornton.am

«ԱՐԱՐԱՏԲԱՆԿ» Բաց Բաժնետիրական Ընկերության բաժնետերերին և Խորհրդին.

Մեր կողմից իրականացվել է «ԱՐԱՐԱՏԲԱՆԿ» Բաց Բաժնետիրական Ընկերության (այսուհետև՝ «Բանկ») կից ֆինանսական հաշվետվությունների աուդիտ, ընդ որում այդ հաշվետվությունները ներառում են 2013թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունը, նույն ամսաթվին ավարտված տարվա շահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների, սեփական կապիտալում փոփոխությունների և դրամական միջոցների հոսքերի մասին հաշվետվությունները, ինչպես նաև ֆինանսական հաշվետվություններին կից հաշվապահական հաշվառման քաղաքականությունը և այլ ծանոթագրություններ:

Ղեկավարության պատասխանատվությունը ֆինանսական հաշվետվությունների համար

Բանկի ղեկավարությունը պատասխանատու է ֆինանսական հաշվետվությունների միջազգային ստանդարտներին համապատասխան ֆինանսական հաշվետվությունների կազմման և ճշմարիտ ներկայացման համար: Այդ նպատակով ղեկավարությունը սահմանում է անհրաժեշտ վերահսկողության համակարգ, որը թույլ է տալիս պատրաստել ֆինանսական հաշվետվություններ, որոնք ազատ են խարդախության կամ սխալի արդյունքում էական խեղաթյուրումից:

Աուդիտորի պատասխանատվություն

Մենք պատասխանատու ենք աուդիտի միջազգային ստանդարտներին համապատասխան մեր կողմից իրականացված աուդիտի հիման վրա նշված ֆինանսական հաշվետվությունների վերաբերյալ մեր արտահայտած կարծիքի համար: Այդ ստանդարտներով պահանջվում է աուդիտը պլանավորել և անցկացնել՝ ֆինանսական հաշվետվությունների էական խեղաթյուրումներից զերծ լինելու վերաբերյալ ողջամիտ երաշխիքներ ձեռք բերելու նպատակով:

Աուդիտորական աշխատանքները ներառում են ֆինանսական հաշվետվություններում ու համապատասխան ծանոթագրություններում արտացոլված տվյալները հիմնավորող փաստերի ձեռքբերման նպատակով մշակված ընթացակարգեր, որոնց ընտրությունը

կախված է խարդախությունների և սխալների հետևանքով ֆինանսական հաշվետվություններում էական խեղաթյուրումների ռիսկերի առկայության վերաբերյալ աուդիտորական գնահատումներից: Ռիսկերի գնահատումները կատարելիս՝ աուդիտորը մշակում է համապատասխան ընթացակարգեր ֆինանսական հաշվետվությունների կազմման և ճշմարիտ ներկայացման համար կիրառվող ներքին վերահսկողության գնահատման, այլ ոչ թե Բանկի ողջ ներքին վերահսկողության արդյունավետության վերաբերյալ կարծիք կազմելու համար: Աուդիտորական աշխատանքները ներառում են նաև կիրառված հաշվապահական հաշվառման սկզբունքների և ղեկավարության կողմից կատարված գնահատումների, ինչպես նաև ֆինանսական հաշվետվությունների ընդհանուր ներկայացման գնահատումը:

Մենք համոզված ենք, որ ձեռք ենք բերել բավականաչափ համապատասխան աուդիտորական ապացույցներ մեր կարծիքն արտահայտելու համար:

Կարծիք

Մեր կարծիքով ֆինանսական հաշվետվությունները տալիս են «ԱՐԱՐԱՏԲԱՆԿ» Բաց Բաժնետիրական Ընկերության՝ 2013թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ ֆինանսական վիճակի և նույն ամսաթվին ավարտված տարվա ֆինանսական արդյունքների ու դրամական հոսքերի ճշմարիտ և իրական պատկերը՝ համաձայն Ֆինանսական հաշվետվությունների միջազգային ստանդարտների:

Գագիկ Գյուլբուրդյան
Տնօրեն-բաժնետեր

Արմեն Վանյան
Աուդիտոր

Գրանթ Թորնթոն ՓԲԸ
7 փետրվարի, 2014թ.
ք. Երևան

Շահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվություն

Հազար ՀՀ դրամ

	Ծանոթ.	2013թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա համար	2012թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա համար
Տոկոսային եկամուտներ և մանրատիպ եկամուտներ	6	10,781,306	9,908,140
Տոկոսային ծախսեր և մանրատիպ ծախսեր	6	(4,827,242)	(3,517,725)
Ջուտ տոկոսային եկամուտներ		5,954,064	6,390,415
Կոմիսիոն և այլ վճարների տեսքով եկամուտներ	7	1,019,862	877,808
Կոմիսիոն և այլ վճարների տեսքով ծախսեր	7	(347,505)	(299,529)
Կոմիսիոն և այլ վճարների տեսքով զուտ եկամուտ		672,357	578,279
Ջուտ օգուտ շահույթի կամ վնասի միջոցով իրական արժեքով չափվող ֆինանսական գործիքներից		133,596	116,933
Ջուտ եկամուտ արտարժույթային գործառնություններից	8	885,189	688,283
Ջուտ օգուտ վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվներից		173,812	141,242
Այլ գործառնական զուտ եկամուտ	9	192,461	30,987
Գործառնական եկամուտ		8,011,479	7,946,139
Արժեզրկումից կորուստներ	10	(485,945)	(720,867)
Անձնակազմի գծով ծախսեր	11	(1,986,314)	(1,617,470)
Այլ ընդհանուր վարչական ծախսեր	12	(1,657,284)	(1,430,888)
Շահույթ մաքսան շահութահարկով հարկումը		3,881,936	4,176,914
Շահութահարկի գծով ծախս	13	(799,256)	(844,657)
Տարվա շահույթ		3,082,680	3,332,257
Այլ համապարփակ եկամուտ			
<i>Հոդվածներ, որոնք հետագայում վերադասակարգվելու են շահույթում կամ վնասում</i>			
Վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվների իրական արժեքի փոփոխությունից չվաստակված զուտ օգուտ		1,320,162	97,603
Վաճառքի համար մատչելի ներդրումների իրացումից շահույթին կամ վնասին և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքին փոխանցված զուտ օգուտ		(833,695)	(141,243)
Վերահաշվարկվող հոդվածներին վերաբերող շահութահարկ		(97,294)	8,728
Ջուտ օգուտ հոդվածներից, որոնք հետագայում վերադասակարգվելու են շահույթում կամ վնասում		389,173	(34,912)
<i>Հոդվածներ, որոնք հետագայում չեն վերադասակարգվում շահույթում կամ վնասում</i>			
		-	-
Տարվա այլ համապարփակ եկամուտ հարկումից հետո		389,173	(34,912)
Ընդամենը համապարփակ եկամուտ տարվա համար		3,471,853	3,297,345
Մեկ բաժնետոմսին ընկնող բազային շահույթ	14	2.4	2.8

9-ից 63 էջերում ներկայացված ծանոթագրությունները կազմում են ֆինանսական հաշվետվությունների բաղկացուցիչ մասը:

Ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվություն

Հազար ՀՀ դրամ	Ծանոթ.	2013թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	2012թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ
ԱԿՏԻՎՆԵՐ			
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	15	43,926,729	41,283,033
Շահույթի կամ վնասի միջոցով իրական արժեքով չափվող ֆինանսական գործիքներ		-	2,734
Վաճառքի համար մատչելի ներդրումներ	16	13,350,157	7,962,613
Բանկերին և այլ ֆինանսական կազմակերպություններին տրված վարկեր և փոխառություններ	17	4,385,009	7,294,726
Հաճախորդներին տրված վարկեր	18	59,594,347	53,662,023
Հիմնական միջոցներ և ոչ նյութական ակտիվներ	19	2,634,449	2,302,949
Հետաձգված հարկային ակտիվ	13	-	25,655
Այլ ակտիվներ	20	1,345,766	1,179,400
Ընդամենը՝ ակտիվներ		125,236,457	113,713,133
Պարտավորություններ			
Պարտավորություններ բանկերի նկատմամբ	21	2,578,903	2,718,308
Հաճախորդների ընթացիկ հաշիվներ և ավանդներ	22	67,279,693	63,279,595
Այլ փոխառություններ	23	34,892,464	30,185,218
Ընթացիկ հարկային պարտավորություն		147,011	466,766
Հետաձգված հարկային պարտավորություն	13	63,883	-
Այլ պարտավորություններ	24	641,786	605,364
Ընդամենը՝ պարտավորություններ		105,603,740	97,255,251
Սեփական կապիտալ			
Բաժնետիրական կապիտալ	25	6,387,505	6,387,505
Էմիսիոն եկամուտ		1,947,880	1,947,880
Վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվների վերազնահատման պահուստ		446,331	57,158
Կուտակված շահույթ		10,851,001	8,065,339
Ընդամենը՝ սեփական կապիտալ		19,632,717	16,457,882
Ընդամենը՝ պարտավորություններ և սեփական կապիտալ		125,236,457	113,713,133

Ֆինանսական հաշվետվությունները՝ ներկայացված 3-ից 65 էջերում, ստորագրվել են Բանկի գործադիր տնօրենի և գլխավոր հաշվապահի կողմից 2014թ. փետրվարի 7-ին:

9-ից 65 էջերում ներկայացված ծանոթագրությունները կազմում են ֆինանսական հաշվետվությունների բաղկացուցիչ մասը:

Սեփական կապիտալում փոփոխությունների մասին հաշվետվություն

Հազար ՀՀ դրամ

	Բաժնե- տիրական կապիտալ	Եմիսիոն եկամուտ	Վաճառքի համար մատչելի ներդրումների գծով վերագնա- հատման պահուստ	Կուտակված շահույթ	Ընդամենը
Հաշվեկշիռը 2012թ. հունվարի 1-ի դրությամբ	5,962,005	1,186,001	92,070	5,001,372	12,241,448
Բաժնետիրական կապիտալի ավելացում	425,500	761,879	-	-	1,187,379
Շահաբաժիններ բաժնետերերին	-	-	-	(268,290)	(268,290)
Սեփականատերերի հետ գործարքներ	425,500	761,879	-	(268,290)	919,089
Տարվա շահույթ	-	-	-	3,332,257	3,332,257
<i>Այլ համապարփակ եկամուտ</i>					
Վաճառքի համար մատչելի ներդրումների իրական արժեքի փոփոխությունից չվաստակված զուտ օգուտ	-	-	97,603	-	97,603
Վաճառքի համար մատչելի ներդրումների իրացումից շահույթին կամ վնասին և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքին փոխանցված զուտ օգուտ	-	-	(141,243)	-	(141,243)
Այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքին վերաբերող բաղկացուցիչ մասի շահութահարկ	-	-	8,728	-	8,728
Ընդամենը տարվա համապարփակ եկամուտ	-	-	(34,912)	3,332,257	3,297,345
Հաշվեկշիռը 2012թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	6,387,505	1,947,880	57,158	8,065,339	16,457,882
Շահաբաժիններ բաժնետերերին	-	-	-	(297,018)	(297,018)
Սեփականատերերի հետ գործարքներ	-	-	-	(297,018)	(297,018)
Տարվա շահույթ	-	-	-	3,082,680	3,082,680
<i>Այլ համապարփակ եկամուտ</i>					
Վաճառքի համար մատչելի ներդրումների իրական արժեքի փոփոխությունից չվաստակված զուտ օգուտ	-	-	1,320,162	-	1,320,162
Վաճառքի համար մատչելի ներդրումների իրացումից շահույթին կամ վնասին և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքին փոխանցված զուտ օգուտ	-	-	(833,695)	-	(833,695)
Այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքին վերաբերող բաղկացուցիչ մասի շահութահարկ	-	-	(97,294)	-	(97,294)
Ընդամենը տարվա համապարփակ եկամուտ	-	-	389,173	3,082,680	3,471,853
Հաշվեկշիռը 2013թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	6,387,505	1,947,880	446,331	10,851,001	19,632,717

Դրամական միջոցների հոսքերի մասին հաշվետվություն

Հազար ՀՀ դրամ

	2013թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա համար	2012թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա համար
Գործառնական գործունեությունից դրամական հոսքեր		
Շահույթ նախքան հարկու մը	3,881,936	4,176,914
<i>Ծշգրտումներ հետևյալ հոդվածների գծով՝</i>		
Մաշվածություն և ամորտիզացիա	389,227	335,859
Արժեզրկու միջ կորուստներ	485,945	720,867
Փոփոխություն ստացվելիք տոկոսներում	(71,115)	(100,889)
Փոփոխություն վճարվելիք տոկոսներում	90,826	281,999
Զուտ օգուտ շահույթի կամ վնասի միջոցով իրական արժեքով չափվող ֆինանսական գործիքներից	-	(116,933)
Զուտ (օգուտ)/վնաս ոչ առևտրային ֆինանսական ակտիվների և պարտավորությունների վերազնափաստումից	(2,425)	27,330
Այլ	-	(5,518)
Դրամական հոսքեր նախքան գործառնական ակտիվներում և պարտավորություններում փոփոխությունները	4,774,394	5,319,629
Փոփոխություններ ռիսկերի կառավարման նպատակով պահվող ածանցյալ գործիքներում	2,733	114,200
Փոփոխություններ բանկերին և այլ ֆինանսական կազմակերպություններին տրված վարկերում և փոխատվություններում	2,877,410	3,119,307
Փոփոխություններ հաճախորդներին տրված վարկերում	(6,681,245)	(14,619,523)
Փոփոխություններ այլ ակտիվներում	208,228	(486,480)
Փոփոխություններ բանկերի նկատմամբ պարտավորություններում	41,368	1,040,531
Փոփոխություններ հաճախորդների ընթացիկ հաշիվներում և ավանդներում	3,793,974	11,904,921
Փոփոխություններ այլ պարտավորություններում	45,689	214,212
Զուտ դրամական հոսքեր գործառնական գործունեությունից մինչև շահութահարկը	5,062,551	6,606,797
Վճարված շահութահարկ	(1,126,767)	(770,677)
Գործառնական գործունեությունից զուտ դրամական հոսքեր	3,935,784	5,836,120
Ներդրումային գործունեությունից դրամական հոսքեր		
Ներդրումային արժեթղթերի օտարում/(ծեռքբերում)	(4,851,527)	1,184,462
Հիմնական միջոցների ձեռքբերում	(690,373)	(538,470)
Մուտքեր հիմնական միջոցների վաճառքից	-	14,908
Ոչ նյութական ակտիվների ձեռքբերում	(30,354)	(76,668)
Ներդրումային գործունեությունից զուտ դրամական հոսքեր	(5,572,254)	584,232
Ֆինանսական գործունեությունից դրամական հոսքեր		
Մուտքեր բաժնետիրական կապիտալի թողարկումից	-	1,187,379
Վճարված շահաբաժիններ	(297,018)	(268,290)
Պարտքային արժեթղթերի թողարկում	563,430	405,855
Այլ փոխառություններ ֆինանսական կազմակերպություններից և ՀՀ ԿԲ-ից	3,918,389	6,424,019
Ֆինանսական գործունեությունից զուտ դրամական հոսքեր	4,184,801	7,748,963

Հազար ՀՀ դրամ

	2013թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա համար	2012թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա համար
Դրամական միջոցների և դրանց համարժեքների զուտ աճ	2,548,331	14,169,315
Դրամական միջոցները և դրանց համարժեքները տարեսկզբի դրությամբ	41,283,033	26,877,401
Արտարժույթի փոխարկման ազդեցությունը դրամական միջոցների և դրանց համարժեքների վրա	95,365	236,317
Դրամական միջոցները և դրանց համարժեքները տարեվերջի դրությամբ (ծանոթ. 15)	43,926,729	41,283,033
 <i>Լրացուցիչ տեղեկատվություն</i>		
Ստացված տոկոսներ	10,710,191	9,891,363
Վճարված տոկոսներ	(4,736,416)	(3,235,726)

Ֆինանսական հաշվետվություններին կից Ծանոթագրություններ

1 Գործունեության բնույթը և ընդհանուր տեղեկություններ

«ԱՐԱՐԱՏԲԱՆԿ» ԲԲԸ (այսուհետ՝ Բանկ) հանդիսանում է բաց բաժնետիրական ընկերություն՝ գործելով Հայաստանի Հանրապետության (այսուհետ՝ ՀՀ) օրենսդրության շրջանակներում: Բանկը հանդիսանում է 1991թ-ին հիմնված «Հայկապ Բանկ» ՓԲԸ իրավահաջորդը: Բանկը գրանցվել է 20 սեպտեմբերի 1991թ. ՀՀ կենտրոնական բանկի (այսուհետ՝ ՀՀ ԿԲ) կողմից N4 արտոնագրային համարով:

Բանկի հիմնական գործունեությունը վարկավորումը և ավանդների ընդունումն է, ինչպես նաև իրավաբանական և ֆիզիկական անձանց այլ բանկային ծառայությունների մատուցումը:

Բանկի գլխավոր գրասենյակը գտնվում է Երևանում, իսկ թվով 47 մասնաճյուղեր գտնվում են ՀՀ տարբեր մարզերում և ԼՂՀ-ում: Բանկի իրավաբանական հասցեն է՝ ք. Երևան, Պուշկինի 19:

Տարվա ընթացքում Բանկի աշխատակիցների միջին թիվը կազմել է 644 մարդ:

2 Գործարար միջավայր

Հայաստանում շարունակական բնույթ են կրում իրականացվող քաղաքական և տնտեսական փոփոխությունները: Որպես զարգացող շուկա, Հայաստանում բացակայում են կատարյալ գործարար միջավայր և համապատասխան ենթակառուցվածքներ, որոնք սովորաբար գոյություն ունեն ազատ շուկայական տնտեսություն ունեցող երկրներում: Բացի դրանից, տնտեսական պայմանները շարունակում են սահմանափակել գործառնությունների ծավալները ֆինանսական շուկաներում, և ֆինանսական գործիքների իրական արժեքները կարող են չհամապատասխանել իրականացրած գործարքներին: Հետագա տնտեսական զարգացման հիմնական խոչընդոտը տնտեսական և ինստիտուցիոնալ զարգացման ցածր մակարդակն է՝ զուգակցված տարածաշրջանային անկայունությամբ, կենտրոնացված տնտեսական հենքով:

Դեռևս առկա են անորոշություններ ՀՀ հետ համագործակցող երկրների տնտեսությունների վիճակի առումով, ինչը կարող է հանգեցնել արտերկրից ոչ առևտրային դրամային փոխանցումների կրճատմանը, ինչպես նաև հանքահումքային ապրանքների միջազգային գների անկմանը, ինչից Հայաստանի տնտեսությունը գտնվում է մեծ կախման մեջ: Շուկայական ավելի խիստ ճնշումը կարող է հանգեցնել Հայաստանի տնտեսության, ինչպես նաև Բանկի վիճակի վատթարացման: Այնուամենայնիվ, քանի դեռ այս անորոշություններում առկա դատողություններն ու ենթադրությունները շատ են, դեկավարությունը չի կարող վստահաբար հաշվարկել, թե ինչ չափով դրանք կարող են ազդեցություն ունենալ Բանկի ակտիվների և պարտավորությունների մնացորդային արժեքի վրա:

Հետևաբար, Բանկի ֆինանսական հաշվետվությունները չեն ճշգրտվել դրանց հնարավոր ազդեցությամբ:

3 Հաշվետվությունների պատրաստման հիմքերը

3.1 Համապատասխանությունը

Սույն ֆինանսական հաշվետվությունները պատրաստվել են համաձայն Ֆինանսական հաշվետվությունների միջազգային ստանդարտների (ՖՀՄՍ), որոնք հաստատվել են Հաշվապահական Հաշվառման Միջազգային Ստանդարտների Խորհրդի (ՀՀՄՍԽ) կողմից և Մեկնաբանությունների՝ հաստատված Ֆինանսական Հաշվետվությունների Մեկնաբանությունների Միջազգային Կոմիտեի կողմից (ՖՀՄՄԿ):

3.2 Չափման հիմքերը

Ֆինանսական հաշվետվությունները պատրաստվել են իրական արժեքի սկզբունքի հիման վրա ֆինանսական արդյունքներով ճշգրտվող՝ իրական արժեքով հաշվառվող ֆինանսական ակտիվների ու պարտավորությունների, ինչպես նաև վաճառքի համար մատչելի ակտիվների համար, բացառությամբ այն ակտիվների, որոնց իրական արժեքը հնարավոր չէ որոշել: Այլ ֆինանսական ակտիվներն ու պարտավորությունները, ինչպես նաև ոչ ֆինանսական ակտիվներն ու պարտավորությունները հաշվառվում են ամորտիզացված կամ պատմական արժեքով:

3.3 Գործառնական և ներկայացման արժույթ

Բանկի գործառնական արժույթը դա այն հիմնական տնտեսական միջավայրի արժույթն է, որտեղ գործում է Բանկը: Բանկի գործառնական և ներկայացման արժույթ է հանդիսանում Հայաստանի Հանրապետության դրամը (այսուհետ՝ ՀՀ դրամ), քանի որ այս արժույթն է լավագույն կերպով արտացոլում ֆինանսական հաշվետվությունների հիմքում ընկած իրադարձությունների և Բանկի գործարքների տնտեսական բովանդակությունը: Բանկը պատրաստում է իր հաշվետվությունները ՀՀ գործող օրենսդրության և հաշվապահական հաշվառման միջազգային ստանդարտների պահանջներին համապատասխան: Սույն ֆինանսական հաշվետվությունները հիմնված են Բանկի հաշվառման գրանցումների վրա, որոնք ճշգրտվել և վերադասակարգվել են ՖՀՄՍ-ին համապատասխանեցնելու նպատակով: Ֆինանսական հաշվետվությունները ներկայացված են ՀՀ դրամով՝ հազարների ճշտությամբ: ՀՀ սահմաններից դուրս դրամը ազատ փոխարկելի չէ:

3.4 Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության փոփոխություններ

Ընթացիկ տարում Բանկն ընդունել է իր գործունեության համար կիրառելի և 2013թ. հունվարի 1-ից սկսվող ժամանակաշրջանների համար ուժի մեջ մտած բոլոր նոր և վերանայված ստանդարտները և մեկնաբանությունները, որոնք հրապարակվել են Հաշվապահական հաշվառման միջազգային ստանդարտների Խորհրդի (ՀՀՄՍԽ) և ՀՀՄՍԽ-ի Մեկնաբանման կոմիտեի (ՄԿ) կողմից:

ՖՀՄՍ 13, Իրական արժեքի չափում

ՖՀՄՍ 13-ը հստակեցնում է իրական արժեքի սահմանումները և ապահովում է համապատասխան ուղեցույց և մանրամասն բացահայտումներ իրական արժեքի չափումների վերաբերյալ: Ստանդարտը չի առանձնացնում, թե որ միավորները պետք է հաշվառվեն իրական արժեքով: ՖՀՄՍ 13-ի շրջանակներն ընդարձակ են, և այն կիրառելի է ինչպես ֆինանսական, այնպես էլ ոչ ֆինանսական այն հոդվածների համար, որոնց համար այլ ՖՀՄՍ-ները պահանջում կամ թույլ են տալիս իրական արժեքի չափումներ և իրական արժեքի չափումների վերաբերյալ բացահայտումների կատարում, բացառությամբ որոշ հանգամանքների:

Ստանդարտի կիրառման առաջին տարում պարտադիր չէ բացահայտումներին ներկայացվող պահանջները կիրառել համեմատական տեղեկատվության նկատմամբ:

Բանկը ՖՀՄՍ 13-ը առաջին անգամ կիրառել է ընթացիկ տարում: Տես՝ ծանոթագրություն 28:

ՀՀՄՍ 1, Ֆինանսական հաշվետվությունների ներկայացում (Փոփոխություն)

ՀՀՄՍ 1-ի փոփոխությունները պահանջում են կազմակերպությանը այլ համապարփակ եկամուտներում ներկայացված տարրերը խմբավորել այնպիսի խմբերի, որոնք մնացած ՖՀՄՍ-ների համաձայն. ա) հետագայում չեն վերադասակարգվելու շահույթի կամ վնասի և բ) հետագայում վերադասակարգվելու են շահույթի կամ վնասի, երբ առաջանան որոշակի պայմաններ: Բանկն ընդունել է այս փոփոխությունը, որը փոխել է այլ համապարփակ եկամուտների տարրերի ընթացիկ ներկայացումը, սակայն չի ազդել դրանց չափման և ճանաչման վրա:

ՖՀՄՍ 7, (փոփոխություն) Ֆինանսական ակտիվների և ֆինանսական պարտավորությունների հաշվանցում

Փոփոխությունը հավելում է ՖՀՄՍ 7-ի որակական և քանակական բացահայտումներ կապված ճանաչված ֆինանսական գործիքների գուտ և համախառն գումարների հետ, որոնք՝

ա) հաշվանցվել են ֆինանսական վիճակի հաշվետվության մեջ,

բ) ենթակա են կատարման հիմնական հաշվանցման պայմանավորվածության կամ նմանատիպ համաձայնագրերի ներքո, եթե նույնիսկ հաշվանցված չեն ֆինանսական վիճակի հաշվետվության մեջ:

ՖՀՄՍ-ն կիրառվել է առաջին անգամ ընթացիկ տարում: Տես՝ ծանոթագրություն 29:

3.5 Բանկի կողմից դեռևս չկիրառվող ստանդարտներ և մեկնաբանություններ

Սույն ֆինանսական հաշվետվությունների հաստատման օրվա դրությամբ լույս են տեսել մի շարք նոր ստանդարտներ, գործող ստանդարտների վերաբերյալ փոփոխություններ և մեկնաբանություններ, որոնք դեռևս ուժի մեջ չեն մտել: Բանկը վաղաժամկետ չի ընդունել այդ ստանդարտներից և մեկնաբանություններից որևէ մեկը:

Դեկլարությունը կանխատեսում է, որ կիրառելի նոր ստանդարտներն ու մեկնաբանությունները կընդունվեն Բանկի կողմից՝ դրանց ուժի մեջ մտնելու օրվան հաջորդող առաջիկա ժամանակաշրջանում:

Դեկլարության կանխատեսմամբ այս փոփոխությունները էական ազդեցություն չեն ունենա Բանկի ֆինանսական հաշվետվությունների վրա և ներկայացված են ստորև:

Փոխփոփոխությունները պետք է կիրառվեն հետընթաց 2014թ. հունվարի 1-ին կամ այդ ամսաթվից հետո սկսվող տարեկան ժամանակաշրջանների համար, բացառությամբ *ՖՀՄՍ 9, Ֆինանսական գործիքներ ստանդարտում կատարված փոփոխությունների:*

ՖՀՄՍ 9, Ֆինանսական գործիքներ

ՀՀՄՍԽ-ն նպատակ ունի փոխարինել ՀՀՄՍ 39 «Ֆինանսական գործիքներ՝ ճանաչումը և չափումը», ամբողջապես: Փոխարինող ստանդարտը (ՖՀՄՍ 9) թողարկվում է փուլերով: Մինչ այսօր, լույս են տեսել ֆինանսական ակտիվների և պարտավորությունների ճանաչման, դասակարգման, չափման և ապաճանաչման գլուխները: Արժեզրկման մեթոդորդիայի և հեջավորման հաշվառման հետ կապված գլուխները դեռ մշակման փուլում են:

Քանի որ ՖՀՄՍ 9 նախագծի արժեզրկման փուլը դեռ չի ավարտվել, ՖՀՄՍԽ-ն գտնում է, որ 2015թ. հունվարի 1 պարտադիր ամսաթիվը բավարար ժամանակ չի տալիս ընկերություններին, որպեսզի կիրառեն նոր ստանդարտները: Հետևաբար ՖՀՄՍԽ-ն որոշել է, որ պետք է նոր ժամկետ որոշվի, երբ ամբողջ ՖՀՄՍ 9 նախագիծը ավելի մոտ կլինի ավարտին: 2013թ. նոյեմբերի 9-ին կատարված ՖՀՄՍ 9-ի փոփոխությունները, հանում են պարտադիր ուժի մեջ մտնելու ամսաթիվը: Այնուամենայնիվ, կազմակերպությունները դեռ կարող են ընտրել ՖՀՄՍ 9-ի անմիջապես կիրառումը:

ՀՀՄՍ 36, Ոչ ֆինանսական ակտիվների գծով փոխհատուցվող գումարների բացահայտումներ (Փոփոխություն)

ՀՀՄՍ 36-ի փոփոխությունը վերաբերվում է արժեզրկված ակտիվների փոխհատուցվող գումարի վերաբերյալ տեղեկատվության բացահայտմանը, եթե այդ գումարը հիմնված է իրական արժեքի վրա, հանած օտարման ծախսերը: Թույլատրելի է վաղ կիրառումը, եթե տվյալ կազմակերպությունն արդեն ընդունել է ՖՀՄՍ 13-ը:

ՀՀՄՍ 32, Ֆինանսական ակտիվների և ֆինանսական պարտավորությունների հաշվանցում (Փոփոխություն)

ՀՀՄՍ 32-ի փոփոխությունները վերաբերում են ֆինանսական ակտիվների և ֆինանսական պարտավորությունների հաշվանցման համար չափանիշների կիրառման անհամապատասխանություններին: Փոփոխությունները վերաբերում են անհամապատասխանության երկու բնագավառների.

- Վերաբերում է «Տվյալ պահին ունի հաշվանցման իրավաբանորեն ամրագրված իրավունք» դրույթի իմաստին: ՀՀՄՍԽ-ն պարզաբանել է, որ հաշվանցման իրավունքը պետք է իրավաբանորեն ամրագրված լինի կազմակերպության բնականոն գործունեության ընթացքում, կազմակերպության և բոլոր մնացած կողմերի անվճարունակության և սնանկացման դեպքում, և այդ իրավունքը պետք է առկա լինի բոլոր կողմերի համար:
- Վերաբերում է համախառն մարման համակարգերին, ինչպիսիք են բանկերի և ֆինանսական հաստատությունների կողմից կիրառվող քլիրինգային կազմակերպությունները: Գործնականում ՀՀՄՍ 32-ի պահանջի մեկնաբանության մեջ առկա էր բազմազանություն, հաշվանցման հասնելու համար պետք է լինի ակտիվի և պարտավորության «միաժամանակյա մարում»:

Փոփոխությունների մեջ ՀՀՄՍԽ-ն պարզաբանել է զուտ մարման սկզբունքները և ներառել է «համախառն մարման համակարգի» օրինակ՝ ՀՀՄՍ 32-ի զուտ մարման չափանիշին բավարարող բնութագրիչներով:

Այս փոփոխությունները կատարվել են ՖՀՄՍ 7-ում լրացուցիչ բացահայտումների հետ համատեղ, հաշվանցման և նմանատիպ համաձայնությունների իրավունքների արդյունքների վրա:

Տարեկան բարեփոխումներ 2010-2012թթ.

2010-2012թթ. տարեկան բարեփոխումները մի շարք ՖՀՄՍ-ներում կատարել են որոշ փոփոխություններ: Բարեփոխումները ուժի մեջ են մտնում 2014թ. հուլիսի 1-ից և դրանից հետո սկսվող տարեկան ժամանակաշրջանների համար:

ՖՀՄՄ 8, Գործառնական սեզմենտներ

Գործառնական սեզմենտների ընդհանրացումը

- պահանջում է, որ գործառնական սեզմենտների ընդհանրացման ժամանակ կազմակերպությունները բացահայտեն իրենց հաշվետու սեզմենտների հայտնաբերման դատողությունները, ներառելով ընդհանրացված գործառնական սեզմենտների հակիրճ նկարագրությունը և տնտեսական ցուցանիշները, որ սահմանում են ընդհանրացման չափանիշները:

Հաշվետու սեզմենտների ակտիվների և կազմակերպության ակտիվների ընդհանրության համադրությունը

- պարզաբանում է, որ կազմակերպությունից պահանջվում է ներկայացնել հաշվետու սեզմենտների ակտիվների և կազմակերպության ակտիվների ընդհանրության համադրությունը, միայն եթե սեզմենտի ակտիվները պարբերաբար տրամադրվում են գործադիր մարմնին գործառնական որոշումների կայացման համար:

ՖՀՄՄ 13, Իրական արժեքի չափում

Կարճաժամկետ դեբիտորական և կրեդիտորական պարտքեր

- փոփոխվում են եզրակացությունների համար հիմքերը՝ պարզաբանելու համար, որ ընկերությունը պարտադրված չէ հաստատված տոկոսադույր չունեցող կարճաժամկետ դեբիտորական և կրեդիտորական պարտքերը զեղչել հաշիվ-ապրանքագրում նշված գումարից ցածր արժեքի, եթե զեղչման ազդեցությունն էական չէ:

Թողարկվել են որոշ այլ նոր ստանդարտներ և մեկնաբանություններ, սակայն չի ակնկալվում, որ դրանք Բանկի ֆինանսական հաշվետվությունների վրա ազդեցություն կունենան:

4 Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականություն

Ներկայացվող հաշվապահական քաղաքականությունը կիրառվել է ֆինանսական հաշվետվությունների պատրաստման ընթացքում: Հաշվապահական քաղաքականությունը կիրառվել է հետևողականորեն:

4.1 Եկամուտների և ծախսերի ճանաչում

Եկամուտը ճանաչվում է այն դեպքում, երբ հավանական է, որ տնտեսական օգուտները կհոսեն Բանկ և ստացված եկամուտը կարելի է արժանահավատորեն չափել: Ծախսը ճանաչվում է այն ժամանակ, երբ հավանական է, որ տնտեսական օգուտները կարտահոսեն Բանկից և ծախսը կարելի է արժանահավատորեն չափել: Ստորև ներկայացվող չափանիշները մույնպես պետք է հաշվի առնվեն մինչև եկամուտի ճանաչումը:

Տոկոսային եկամուտներ և ծախսեր

Տոկոսային եկամուտներն ու ծախսերը բոլոր տոկոսաբեր ֆինանսական գործիքների համար, բացառությամբ առևտրային նպատակներով պահվող կամ ֆինանսական արդյունքներով ճշգրտվող՝ իրական արժեքով հաշվառվող գործիքների, շահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում

ճանաչվում են որպես «տոկոսային եկամուտ» և «տոկոսային ծախս»՝ օգտագործելով արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդը:

Եթե ֆինանսական ակտիվի կամ նմանատիպ ֆինանսական ակտիվների խմբի հաշվեկշռային արժեքը նվազում է արժեզրկումից կորուստների պատճառով, տոկոսային եկամուտը շարունակում է ճանաչվել կիրառելով սկզբնական արդյունավետ տոկոսադրույքը՝ նոր հաշվեկշռային արժեքի նկատմամբ:

Կոմիսիոն և այլ եկամուտներ և ծախսեր

Վարկերի տրամադրման համար գանձվող վճարները (համապատասխան ծախսերի հետ միասին) հետաձգվում են՝ ճշգրտելով տվյալ վարկի արդյունավետ տոկոսադրույքը: Վարձավճարները, այլ եկամուտները և ծախսերը հինականում ճանաչվում են հաշվեզրման սկզբունքով ծառայությունների մատուցման ընթացքում: Ներդրումային պորտֆելի, այլ կառավարական և խորհրդատվական ծառայությունների գծով վճարները ճանաչվում են պայմանագրային պայմաններին համապատասխան:

Շահաբաժիններից եկամուտ

Եկամուտը ճանաչվում է, երբ Բանկի՝ վճարը ստանալու իրավունքը հաստատված է:

Զուտ առևտրային եկամուտ

Զուտ առևտրային եկամուտը ներառում է առևտրային նպատակներով պահվող ֆինանսական ակտիվների և պարտավորությունների իրական արժեքի փոփոխությունից իրացված և չիրացված եկամուտը և ծախսը, տոկոսներից, շահաբաժիններից և արտարժույթային տարբերություններից գոյացող բոլոր եկամուտները և ծախսերը:

4.2 Արտարժույթի փոխարկում

Արտարժույթով կատարված գործարքները վերահաշվարկվում են գործառնական արժույթով՝ գործարքի օրվա փոխարժեքով: Արտարժույթով արտահայտված ակտիվների և պարտավորությունների փոխարկումից առաջացած օգուտը և վնասը ճանաչվում են շահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվության գուտ եկամուտ փոխարժեքային տարբերություններից հոդվածում: Արտարժույթով արտահայտված դրամային ակտիվները և պարտավորությունները փոխարկվում են գործառնական արժույթով կիրառելով հաշվապահական հաշվեկշռի ամսաթվի դրությամբ գործող փոխարժեքը:

Արտարժույթով արտահայտված վաճառքի համար մատչելի դրամային արժեթղթերի իրական արժեքում փոփոխությունները վերլուծվում են փոխարժեքային տարբերությունների միջև, որոնք առաջանում են արժեթղթերի ամորտիզացված գումարների փոփոխության և արժեթղթերի հաշվեկշռային արժեքի այլ փոփոխությունների արդյունքում: Ամորտիզացված գումարում փոփոխությունների հետ կապված փոխարժեքային տարբերությունները ճանաչվում են շահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում, իսկ հաշվեկշռային արժեքում այլ փոփոխությունները ճանաչվում են սեփական կապիտալում:

Պատմական արժեքով հաշվառվող ոչ դրամային արտարժույթային հոդվածները վերահաշվարկվում են գործարքի օրվա փոխարժեքով: Իրական արժեքով հաշվառվող ոչ դրամային արտարժույթային հոդվածները վերահաշվարկվում են իրական արժեքի որոշման օրվա փոխարժեքով: Ոչ դրամային հոդվածների, ինչպիսին են ֆինանսական արդյունքներով ճշգրտվող՝ իրական արժեքով պահվող բաժնետոմսերը, փոխարժեքային տարբերությունները, ներկայացվում են որպես իրական արժեքի փոփոխությունից շահույթի կամ վնասի մաս: Ոչ դրամային հոդվածների փոխարժեքային տարբերությունները, ինչպես օրինակ՝ վաճառքի համար մատչելի դասակարգված

բաժնետոմսերը, ընդգրկվում են կապիտալի վաճառքի համար մատչելի ներդրումների գծով վերագնահատման պահուստում:

Բանկի կողմից ֆինանսական հաշվետվությունների պատրաստման նպատակով օգտագործվել են հետևյալ փոխարժեքները.

	2013թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	2012թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ
ՀՀ դրամ/1 ԱՄՆ դոլար	405.64	403.58
ՀՀ դրամ/1 Եվրո	559.54	532.24

4.3 Հարկում

Շահույթի գծով հաշվետու տարվա շահութահարկը բաղկացած է ընթացիկ և հետաձգված հարկերից: Շահութահարկը ճանաչվում է շահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում, բացառությամբ այն հարկերի, որոնց գծով գործառնությունների արդյունքները ճանաչվել են սեփական կապիտալում, ինչի դեպքում հարկերը նույնպես ճանաչվում են սեփական կապիտալում:

Ընթացիկ հարկը տարվա համար հարկվող եկամուտից վճարվելիք հարկն է՝ հաշվապահական հաշվեկշռի ամսաթվին գործող հարկային դրույքներով, ինչպես նաև նախորդ տարիների համար վճարված հարկերի ճշգրտումները: Այն դեպքում, երբ ֆինանսական հաշվետվություններն արտոնված են ներկայացման համար մինչև համապատասխան հարկային հաշվետվությունների ներկայացնելը, ապա հարկվող շահույթը կամ վնասը հիմնված է մոտավոր թվերի վրա: Հարկային մարմինները կարող են ունենալ ավելի խիստ մոտեցում հարկային օրենսդրությունը մեկնաբանելիս և հարկային հաշվարկները ստուգելիս: Որպես արդյունք, հարկային մարմինները կարող են պահանջել լրացուցիչ հարկերի մուծում այն գործարքների գծով, որոնց համար նախկինում պահանջ չի ներկայացվել: Հետևաբար, կարող են առաջանալ նշանակալի լրացուցիչ հարկեր, տույժեր և տուգանքներ: Հարկային ստուգումը կարող է ներառել ստուգման տարվան անմիջապես նախորդող 3 օրացուցային տարիներ: Որոշ հանգամանքներում հարկային ստուգումը կարող է ներառել ավելի երկար ժամանակաշրջաններ:

Հետաձգված հարկերը հաշվարկվում են հաշվապահական հաշվեկշռի պարտավորությունների մեթոդի համաձայն, որը հաշվի է առնում բոլոր ժամանակային տարբերությունները, որոնք առաջանում են ֆինանսական հաշվետվություններում ճանաչված ակտիվների և պարտավորությունների հաշվեկշռային գումարների և հարկային նպատակներով հաշվարկվող գումարների միջև, բացառությամբ այն դեպքերի, երբ այդ տարբերություններն առաջացել են գույքիլի նախնական ճանաչման ժամանակ կամ կազմակերպությունների միավորում չհանդիսացող գործառնություններից առաջացող ակտիվների կամ պարտավորությունների դեպքում և ինչը առաջացման պահին չի ազդում ոչ հաշվապահական, և ոչ էլ հարկման նպատակով հաշվարկվող շահույթի վրա:

Հետաձգված հարկային ակտիվ ճանաչվում է միայն այն չափով, որքանով հավանական է, որ ապագայում առկա կլինի հարկման ենթակա շահույթ, որի հաշվին կարող են օգտագործվել ժամանակավոր տարբերությունները: Հետաձգված հարկային ակտիվները և պարտավորությունները հաշվարկվում են այն հարկային դրույքով, որը ենթադրվում է, որ կգործի ակտիվների իրացման և պարտավորությունների մարման ժամանակ՝ հիմնվելով տվյալ ժամանակաշրջանի կամ հաշվետու ժամանակաշրջանի փաստացի գործող դրույքների վրա:

Հետաձգված հարկային ակտիվներ և պարտավորություններ առաջանում են մաս այն ժամանակավոր տարբերությունների գծով, որոնք առաջանում են դուստր, ասոցիացված կամ համատեղ կազմակերպություններում ներդրումներից, բացի այն դեպքերից, երբ ժամանակավոր տարբերությունների իրացման ժամկետները կառավարվում են մայր կազմակերպության կողմից, և հավանական է, որ դրանք մոտ ապագայում չեն իրացվի:

ՀՀ-ում բանկերն իրենց գործունեության ընթացքում վճարում են մաս այլ հարկեր: Այդ հարկերը ներառված են շահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվության այլ ծախսերում:

4.4 Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ

Դրամական միջոցները և դրանց համարժեքները բաղկացած են կանխիկ դրամից, ՀՀ ԿԲ-ում պահվող միջոցներից (բացառությամբ Ար-Քա վճարային համակարգով իրականացվող փոխհաշվարկների համար դեպոնացված գումարների) և այլ բանկերում հաշիվներից, որոնք կարող են փոխարկվել կանխիկի կարճ ժամանակամիջոցում և չեն ենթարկվում արժեքի փոփոխման զգալի ռիսկի:

4.5 Թանկարժեք մետաղներ

Ոսկին և այլ թանկարժեք մետաղները հաշվառվում են ՀՀ ԿԲ կողմից սահմանվող գներով, ինչը մոտավորապես դրանց իրական արժեքն է և հիմնված է Լոնդոնի Թանկարժեք Մետաղների բորսայի գնանշումների վրա: Ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում ներկայացված են այլ ակտիվներ հոդվածում:

Գների տատանումներն արտացոլվում են թանկարժեք մետաղներով գործառնություններից զուտ եկամուտ հոդվածում՝ այլ եկամուտներում կամ ծախսերում:

4.6 Պահանջներ բանկերի և այլ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ

Իր բնականոն գործունեության ընթացքում Բանկն օգտագործում է այլ բանկերում տարբեր ժամկետայնության բացված ընթացիկ և ավանդային հաշիվներ: Բանկերին և այլ ֆինանսական կազմակերպություններին տրամադրված ֆիքսված ժամկետով վարկերն ու կանխավճարները հաշվառվում են ամորտիզացված արժեքով՝ օգտագործելով արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդը: Ոչ ֆիքսված ժամկետներով միջոցներն ամորտիզացվում են Բանկի ղեկավարության կողմից գնահատված ժամկետներում: Բանկերի նկատմամբ պահանջների գումարները նվազեցվում են արժեզրկումից պահուստների գումարներով:

4.7 Ֆինանսական գործիքներ

Բանկը ֆինանսական ակտիվները և պարտավորություններն իր հաշվեկշռում ճանաչում է միայն և միայն այն դեպքում, երբ նա դառնում է գործիքի պայմանագրային կողմ: Ֆինանսական ակտիվների և պարտավորությունների սովորական բնույթ կրող առք ու վաճառքների դեպքում դրանք ձևակերպվում են գործարքի օրվա ամսաթվով: Սովորական բնույթ կրող ձեռք բերումների դեպքում, երբ ֆինանսական գործիքը հետագայում պետք է չափվի իրական արժեքով, պայմանագրի օրվա և գործարքի օրվա միջև ընկած ժամանակամիջոցում այն հաշվառվում է նույն սկզբունքով, ինչ որ ձեռք բերված գործիքների դեպքում:

Ֆինանսական ակտիվները և պարտավորությունները սկզբնական ճանաչման ժամանակ չափվում են սկզբնական արժեքով, գումարած գործարքի հետ կապված ցանկացած ծախսումները, բացի ֆինանսական արդյունքներով ճշգրտվող՝ իրական արժեքով հաշվառվող ֆինանսական գործիքների:

Սկզբնական ճանաչումից հետո բոլոր ֆինանսական պարտավորությունները, բացի ֆինանսական արդյունքներով ճշգրտվող՝ իրական արժեքով հաշվառվող ֆինանսական գործիքների (ներառված նաև առևտրային նպատակներով պահվող գործիքները), հաշվառվում են ամորտիզացված արժեքով՝ օգտագործելով արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդը: Սկզբնական ճանաչումից հետո ֆինանսական արդյունքներով ճշգրտվող՝ իրական արժեքով հաշվառվող ֆինանսական գործիքները հաշվառվում են իրական արժեքով:

Բանկի կողմից ֆինանսական ակտիվները դասակարգվում են հետևյալ կատեգորիաների. ֆինանսական արդյունքներով ճշգրտվող՝ իրական արժեքով հաշվառվող ֆինանսական ակտիվներ, վարկեր և դեբիտորական պարտքեր, վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվներ: Ներդրումների նման դասակարգումը կատարվում է դրանց ձեռքբերման պահին՝ Բանկի ղեկավարության կողմից սահմանված գնահատումների հիման վրա հաշվի առնելով ձեռքբերման նպատակները: Ակտիվների հետագա վերադասակարգումը կատարվում է անհրաժեշտության և հնարավորության դեպքում՝ յուրաքանչյուր ֆինանսական տարվա ավարտից հետո:

*Ֆինանսական արդյունքներով ճշգրտվող՝ իրական արժեքով հաշվառվող
ֆինանսական ակտիվներ*

Այս կատեգորիայում հաշվառվում են առևտրական նպատակներով պահվող ֆինանսական ակտիվները և ֆինանսական արդյունքներով ճշգրտվող իրական արժեքով հաշվառվող ֆինանսական ակտիվները: Ֆինանսական ակտիվը հաշվառվում է այս կատեգորիայում, եթե այն ձեռք է բերվում կարճ ժամկետում վաճառքի նպատակով կամ եթե այդպես է որոշվում ղեկավարության կողմից նշված ակտիվի ձեռք բերման պահին:

Իր բնականոն գործունեության ընթացքում, արտարժույթի և կապիտալի շուկաներում, Բանկը հանդես է գալիս որպես ածանցյալ գործիքներով պայմանագրերի կողմ, որոնք ներառում են ֆյուչերսներ, ֆորվարդներ, սվոպեր և օպցիոններ: Բոլոր ածանցյալ գործիքները դասակարգվում են որպես առևտրական նպատակներով պահվող և դրանց հաշվառումը իրականացվում է ֆինանսական գործիքների նախնական ճանաչման քաղաքականությունների համաձայն, այնուհետև դրանք վերաչափվում են իրական արժեքով: Իրական արժեքը որոշվում է շուկաներում գնանշումներով կամ այնպիսի մոդելների կիրառմամբ, որոնց հիմքում ընկած են շուկաների ընթացիկ վիճակների գնահատումները և բազային գործիքների պայմանագրային գները և այլ գործոններ: Դրական իրական արժեք ունեցող ածանցյալ գործիքները հաշվառվում են որպես ակտիվ, իսկ բացասական իրական արժեքով ածանցյալ գործիքները՝ որպես պարտավորություն: Նշված գործառնություններից արդյունքները հաշվառվում են որպես առևտրային նպատակներով պահվող ակտիվներից կամ արտարժույթային գործառնություններից շահույթ կամ վնաս, կախված ածանցյալ գործիքների բնույթից:

Այլ ֆինանսական գործիքների բաղադրիչ հանդիսացող ածանցյալ գործիքները հաշվառվում են որպես առանձին ածանցյալ գործիքներ, եթե դրանց գծով ռիսկերը և առանձնահատկությունները խիստ կապված չեն հիմնական պայմանագրի ռիսկերից և առանձնահատկություններից, և հիմնական պայմանագիրը չի հաշվառվում իրական արժեքով՝ ճշգրտվող ֆինանսական արդյունքներով: Ներառված ածանցյալ գործիքը հանդիսանում է բարդ ֆինանսական գործիքի բաղադրիչ, որը ներառում է ինչպես հիմնական բաղադրիչը, այնպես էլ ածանցյալ բաղադրիչը, ինչի արդյունքում որոշ դրամական հոսքեր հիմնական գործիքի և ինքնուրույն ածանցյալ գործիքի փոփոխվում են նույն ձևով:

Ֆինանսական ակտիվներն ու պարտավորությունները դասակարգվում են որպես ֆինանսական արդյունքներով ճշգրտվող՝ իրական արժեքով հաշվառվող, երբ.

- Այդպես վարվելը զգալիորեն կնվազեցնի չափման անհամապատասխանությունները, որոնք կառաջանալին, եթե կապված ածանցյալ գործիքները համարվեին առևտրական նպատակներով պահվող, իսկ հիմք հանդիսացող ֆինանսական գործիքները հաշվառվեին ամորտիզացված գումարով, ինչպես վարկերը կամ հաճախորդներին և բանկերին տրվող կանխավճարները, կամ պարտքային արժեթղթերի տեսքով թողարկված արժեթղթերը:
- Որոշ ներդրումներ, ինչպես օրինակ կապիտալի գործիքներում կատարված ներդրումները, որոնք փաստաթղթավորված ռիսկերի կառավարման կամ ներդրումային քաղաքականության համաձայն հաշվառվում են իրական արժեքով և կառավարչական անձնակազմին հաղորդվում են այդ արժեքով, համարվում են ֆինանսական արդյունքներով ճշգրտվող՝ իրական արժեքով հաշվառվող, և
- Ֆինանսական գործիքները, ինչպես պարտքային արժեթղթերը, որոնք պարունակում են մեկ կամ ավելի բաղադրիչ ածանցյալ գործիքներ, որոնք էականորեն ազդում են դրամական հոսքերի վրա, համարվում են ֆինանսական արդյունքներով ճշգրտվող՝ իրական արժեքով հաշվառվող:

Ածանցյալ գործիքները դասակարգվում են որպես առևտրային նպատակներով պահվող, բացի այն դեպքերից, երբ դրանք օգտագործվում են հեջավորման նպատակով: Առևտրային նպատակներով պահվող ակտիվներից շահույթը և վնասը արտացոլվում են շահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում:

Վարկեր և դեբիտորական պարտքեր

Վարկերը և դեբիտորական պարտքերը ֆիքսված կամ որոշելի վճարումներով ֆինանսական ակտիվներն են, որոնք ստեղծվում են Բանկի կողմից ուղղակիորեն պարտապանին դրամ տրամադրելու միջոցով՝ առանց պարտքը վաճառելու մտադրության:

Ֆիքսված ժամկետներով տրամադրված վարկերը սկզբնապես ճանաչվում են իրական արժեքով՝ գումարած գործարքից ծախսումները: Երբ տրամադրված գումարների իրական արժեքը տարբերվում է վարկի իրական արժեքից, օրինակ երբ վարկը տրամադրվում է շուկայականից ցածր տոկոսադրույքով, տրամադրված գումարի և վարկի իրական արժեքների տարբերությունը վարկի սկզբնական ճանաչման ժամանակ ձևակերպվում է որպես ծախս շուկայականից ցածր դրույքներով ակտիվների տեղաբաշխումից՝ շահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում: Այնուհետև վարկերն ու փոխատվությունները չափվում են ամորտիզացված արժեքով՝ կիրառելով արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդը: Ֆիքսված մարման ժամկետ չունեցող վարկերն ու փոխատվությունները հաշվառվում են ամորտիզացված արժեքով՝ ելնելով մարման ենթադրվող ժամկետներից: Հաճախորդներին տրված վարկերի ու փոխատվությունների գումարները նվազեցվում են դրանց գծով արժեզրկումից պահուստների գումարներով:

Վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ներդրումներ

Վաճառքի համար մատչելի ներդրումները պարտքային, ինչպես նաև կապիտալի գործիքներում կատարված այն ներդրումներն են, որոնք Բանկը մտադիր է պահել անորոշ ժամկետով, և որոնք կարող են վաճառվել իրացվելիության կարիքների բավարարման համար, ինչպես նաև տոկոսադրույքներում, փոխարժեքներում կամ բաժնետոմսերի գներում փոփոխությունների դեպքում: Վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական

ակտիվները նախնական ճանաչումից հետո հաշվառվում են իրական արժեքով: Վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվների իրական արժեքի փոփոխություններից առաջացած օգուտն ու վնասը վերագրվում է սեփական կապիտալին մինչև ֆինանսական ակտիվի օտարումը կամ արժեզրկումը, որի դեպքում կապիտալում ճանաչված օգուտը կամ վնասը վերաձևակերպվում է ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում: Ամեն դեպքում, տոկոսները հաշվարկվում են արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդով՝ շահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում: Վաճառքի համար մատչելի կապիտալի գործիքների գծով շահաբաժինները շահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում գրանցվում են այն ժամանակ, երբ Բանկը իրավունք է ձեռք բերում ստանալու այդ շահաբաժինները:

Ակտիվ ֆինանսական շուկաներում գործող Ֆինանսական ակտիվի իրական արժեքը հաշվետու ամսաթվին բոլորսայի փակման պահին այդ ակտիվի գծով գնանշվող գինն է: Եթե գնանշված շուկայական գինը առկա չէ, ապա գործիքի իրական արժեքը որոշվում է գնային մոդելների կամ զեղչված դրամական հոսքերի տեխնիկայի միջոցով: Հակառակ դեպքում ներդրումները հաշվառվում են ինքնարժեքով՝ նվազեցնելով արժեզրկումից կորուստները:

4.8 Ֆինանսական ակտիվների արժեզրկում

Յուրաքանչյուր հաշվապահական հաշվեկշռի ամսաթվով Բանկն իրականացնում է արժեզրկման գնահատում ֆինանսական ակտիվների կամ ֆինանսական ակտիվների խմբի համար:

Անորոշագույն արժեքով հաշվառվող ակտիվներ

Ֆինանսական ակտիվը կամ ֆինանսական ակտիվների խումբը արժեզրկվում է և արժեզրկումից կորուստը ճանաչվում է միայն այն դեպքում, եթե կա օբյեկտիվ վկայություն արժեզրկման մասին՝ որպես ակտիվի նախնական ճանաչումից հետո կատարված մեկ կամ մի քանի իրադարձությունների («ծախսային իրադարձություն») արդյունք, և երբ այդ իրադարձությունը կամ իրադարձություններն ազդեցություն ունեն ֆինանսական ակտիվի կամ ակտիվների խմբի ակնկալվող ապագա դրամական հոսքերի վրա, որոնք կարելի է արժանահավատորեն չափել:

Արժեզրկումից կորստի օբյեկտիվ վկայության գոյությունը որոշվում է որոշ չափանիշներով, որոնք վկայում են, որ վարկառու կամ վարկառուների խումբն ունեն զգալի ֆինանսական դժվարություններ, առկա են տոկոսագումարների և մայր գումարների վճարման պարտավորությունների, վարկային համաձայնության կամ պայմանների խախտումներ, գրավի արժեքի նվազում, հավանականություն, որ կլինի սնանկացում կամ այլ ֆինանսական վերակազմակերպում և կա տեղեկատվություն ակնկալվող ապագա դրամական հոսքերի չափելի նվազման վերաբերյալ՝ կապված տնտեսական պայմանների փոփոխություններով, որոնք ազդում են վարկառուի և չվճարումների վրա:

Բանկը սկզբից գնահատում է արժեզրկման օբյեկտիվ պայմանների գոյությունը անհատական գնահատման արդյունքում այն ակտիվների համար, որոնք անհատապես էական են և հետո անհատական կամ խմբային գնահատումների արդյունքում այն ֆինանսական ակտիվների համար, որոնք անհատապես էական չեն: Անհատական գնահատման արդյունքում արժեզրկման օբյեկտիվ գոյությունը հաստատելուց կամ ժխտելուց հետո ակտիվները դասակարգվում են վարկային ռիսկի մնանատիպ բնույթ ունեցող խմբերում՝ խմբային գնահատում իրականացնելու նպատակով: Այն ակտիվները,

որոնց գծով անհատական գնահատման արդյունքում ձևավորվել են արժեզրկումից պահուստներ, չեն ներառվում վերոհիշյալ խմբերում:

Երբ առկա է վկայություն ամորտիզացված արժեքով հաշվառվող ֆինանսական ակտիվի արժեզրկման վերաբերյալ, արժեզրկման պահուստի գումարը որոշվում է որպես ակտիվի հաշվեկշռային արժեքի և այդ ֆինանսական գործիքի սկզբնական արդյունավետ տոկոսադրույքով գեղչված դրամական միջոցների ակնկալվող ապագա հոսքերի (բացառությամբ վարկի հետ կապված ապագա ծախսերի) ներկա արժեքի միջև տարբերություն: Ակտիվի հաշվեկշռային արժեքը նվազեցվում է արժեզրկման պահուստի միջոցով, արժեզրկումից ծախսը արտացոլվում է շահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում: Եթե վարկը կամ մինչև մարման ժամկետը պահվող ներդրումն ունի փոփոխական տոկոսադրույք, ցանկացած արժեզրկումից ծախս չափելու համար զեղչման դրույքը պայմանագրով որոշված ընթացիկ արդյունավետ տոկոսադրույքն է: Բանկը կարող է արժեզրկումը չափել գործիքի իրական արժեքի հիման վրա՝ օգտագործելով տեսանելի շուկայական գինը:

Ապահովված ֆինանսական ակտիվների դրամական միջոցների ակնկալվող ապագա հոսքերի ներկա արժեքը ներառում է գրավների իրացումից փոխհատուցվող գումարները, հանած գրավի ձեռքբերման և իրացման ծախսերը, անկախ նրանից, թե գրավը կփոխանցվի Բանկին, թե ոչ:

Արժեզրկման խմբային գնահատման նպատակով, ֆինանսական ակտիվները խմբավորվում են Բանկի ներքին վարկային դասակարգման հիման վրա, որը հաշվի է առնում վարկային ռիսկի բնութագրիչները, ինչպես՝ ակտիվի տեսակը, արդյունաբերական ոլորտը, աշխարհագրական դիրքը, գրավի տեսակը, ժամկետանց կարգավիճակը և այլ կապակցված գործոններ:

Ֆինանսական ակտիվների ապագա դրամական հոսքերը, որոնց արժեզրկումը խմբային է գնահատված, որոշվում են խմբում գտնվող ակտիվների պայմանագրային դրամական հոսքերի և նմանատիպ ակտիվների պատմական ծախսերի պրակտիկայի հիման վրա: Վերջինս ճշգրտվում է ընթացիկ տեսանելի տեղեկատվությամբ, որպեսզի արտացոլվեն ներկա պայմանները, որոնք չեն ազդել այն ժամանակահատվածում, որի վրա հիմնված է պատմական ծախսերի պրակտիկան, և պատմական ժամանակաշրջանում ներկայում գոյություն չունեցող պայմանների հետևանքները չեզոքացնելու նպատակով:

Ակտիվների խմբերի ապագա դրամական հոսքերում փոփոխությունների գնահատականը պետք է արտացոլի և համապատասխան լինի դրանց հետ կապված տեսանելի տվյալների ժամանակաշրջանից ժամանակաշրջան փոփոխությունների հետ (օրինակ՝ փոփոխություններ գործազրկության դրույքներում, գույքի գնի, վճարումների կարգավիճակի կամ խմբում կորուստների հավանականությունը մատնանշող այլ գործոնների և կորուստների ծավալների մեջ): Ապագա դրամական հոսքերի գնահատման համար օգտագործվող մեթոդոլոգիան և վարկածները պարբերաբար վերանայվում են Բանկի կողմից՝ կորուստների իրական և գնահատված արժեքների միջև տարբերությունները նվազեցնելու համար:

Վարկերը համապատասխան պահուստների հետ միասին դուրս են գրվում, եթե ապագայում չկա վարկը հավաքագրելու իրատեսական հեռանկար, և երբ բոլոր գրավներն օգտագործվել են կամ փոխանցվել Բանկին: Եթե հաջորդող տարում, գնահատված արժեզրկման ծախսը ավելանում կամ նվազում է արժեզրկման ճանաչումից հետո կատարված իրադարձությունների պատճառով, նախկինում ճանաչված արժեզրկման

Ծախսը ավելացվում կամ նվազեցվում է պահուստի գումարը ճշտելով: Եթե ապագա դուրսգրումը հետագայում վերականգնվում է, ապա վերականգնված գումարը կրեդիտագրվում է պահուստի հաշվին:

Վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվներ

Երբ վաճառքի համար մատչելի ակտիվն արժեզրկվում է, ապա նրա արժեքի (նվազեցված մարումների և ամորտիզացիայի գումարներով) և ընթացիկ իրական արժեքի տարբերությունը, բացառությամբ նախկինում շահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում ճանաչված արժեզրկումից գումարների, այլ համապարփակ եկամուտներից վերաձևակերպվում է շահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում:

Վաճառքի համար մատչելի դասակարգված կապիտալ գործիքների արժեզրկումից կորուստների հակադարձումը ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում չի ճանաչվում, այլ հաշվառվում է կապիտալի առանձին բաժնում, որպես՝ այլ համապարփակ եկամուտ: Վաճառքի համար մատչելի պարտքային գործիք հանդիսացող ներդրումների գծով արժեզրկումից կորուստների հակադարձումը ճանաչվում է շահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում, եթե ակտիվի իրական արժեքի բարձրացումը օբյեկտիվորեն կարելի է համարել հետագա իրադարձությունների արդյունք, որոնք կատարվել են կորուստը ֆինանսական արդյունքներով ճանաչելուց հետո:

4.9 Ֆինանսական ակտիվների և պարտավորությունների ապաճանաչում

Ֆինանսական ակտիվներ

Ֆինանսական ակտիվը (կամ ֆինանսական ակտիվի մի մասը, կամ ֆինանսական ակտիվների խմբի մի մասը) ապաճանաչվում է, երբ.

- վերանում է ակտիվից դրամական հոսքեր ստանալու պահանջի իրավունքը,
- Բանկը փոխանցում է ակտիվից դրամական հոսքեր ստանալու պահանջի իրավունքը, կամ պահպանում է այդ իրավունքը, բայց պարտավորվում է ստացված գումարներն ամողջությամբ և ժամանակին փոխանցել երրորդ կողմին՝ փոխանցման համաձայնագրի համաձայն,
- և Բանկը կամ (ա) փոխանցում է ակտիվի գծով բոլոր ռիսկերի և օգուտների զգալի մասը, կամ (բ) չի փոխանցում, և չի պահպանում ակտիվի գծով բոլոր ռիսկերի և օգուտների զգալի մասը, այլ փոխանցում է ակտիվի նկատմամբ վերահսկողությունը:

Եթե Բանկը փոխանցում է ակտիվից դրամական հոսքեր ստանալու պահանջի իրավունքը և չի փոխանցում, և չի պահպանում ակտիվի գծով բոլոր ռիսկերի և օգուտների զգալի մասը, և չի փոխանցում ակտիվի նկատմամբ վերահսկողությունը, ապա ակտիվը հաշվառվում է Բանկի շարունակվող մասնակցության համապատասխան ֆինանսական ակտիվում: Երբ շարունակվող մասնակցությունը ձեռք է բերում փոխանցվող ակտիվի երաշխիքային ապահովման ձև, ապա այդպիսի մասնակցության չափը համարվում է հետևյալ երկու մեծություններից նվազագույնը՝ ակտիվի հաշվեկշռային արժեք կամ Բանկի կողմից փոխհատուցվելիք առավելագույն գումար:

Երբ շարունակվող մասնակցությունը ձեռք է բերում փոխանցվող ակտիվի դուրս գրված վաճառքի և/կամ գնման օպցիոնի ձև (ներառյալ դրամային և նման պայմաններով օպցիոնները), մասնակցության չափը որոշվում է այն գումարի չափով, որով Բանկը կարող է հետ գնել փոխանցվող ակտիվը, բացառությամբ իրական արժեքով գնահատված դուրսգրված վաճառքի օպցիոնի (ներառյալ դրամային և նման պայմաններով

օպցիոնները), երբ շարունակվող մասնակցության չափը համարվում է հետևյալ երկու մեծություններից նվազագույնը՝ փոխանցվող ակտիվի իրական արժեքը կամ օպցիոնի կատարման գինը:

Իր գործառնական գործունեության ընթացքում Բանկը արժեթղթավորում է ֆինանսական ակտիվներ, հիմնականում վաճառելով այդ ակտիվները հատուկ նշանակության կազմակերպությունների, որոնք արժեթղթեր են թողարկում ներդրողների համար: Կարող է անհրաժեշտություն առաջանալ փոխանցված ակտիվների ամբողջական կամ մասնակի ապաճանաչման: Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության մեջ պետք է հղում կատարվի «Ֆինանսական ակտիվների և ֆինանսական պարտավորությունների ապաճանաչման» մասին: Արժեթղթավորված ֆինանսական ակտիվների տոկոսները կարող են պահվել Բանկի կողմից և նախապես դասակարգվել որպես ֆինանսական արդյունքներով ճշգրտվող՝ իրական արժեքով հաշվառվող ֆինանսական ակտիվներ, իսկ շահույթը կամ վնասը ներկայացվել «Զուտ առևտրային եկամուտ» հոդվածում: Արժեթղթավորումներից եկամուտները կամ ծախսերը հիմնված են ապաճանաչված ֆինանսական ակտիվների հաշվեկշռային արժեքի և պահված մասնակցության իրական արժեքի վրա:

Ֆինանսական պարտավորություններ

Ֆինանսական պարտավորությունն ապաճանաչվում է, երբ այն մարվում է, չեղյալ է համարվում կամ լրացել է դրա ուժի մեջ մնալու ժամկետը:

Փոխառուի և փոխատուի միջև պարտքային գործիքների փոխանակումը, որոնց պայմաններն էականորեն տարբերվում են միմյանցից, կամ կատարվում է գործող պարտքային գործիքի պայմանների էական փոփոխություն, իրենից ներկայացնում է հին պարտքի մարում, որը պետք է հանգեցնի այդ պարտքի ապաճանաչմանը և նոր պարտքային գործիքի ճանաչմանը, իսկ տարբերությունը համապատասխան հաշվեկշռային հաշվի հետ ձևակերպվում է շահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում:

4.10 Ռեպո և հակադարձ ռեպո համաձայնագրեր

Հետզման պայմանով արժեթղթերի վաճառքի գործառնությունները («ռեպո») դիտարկվում են որպես ապահովված ֆինանսական գործարքներ: Հետզման պայմանով վաճառված արժեթղթերը շարունակվում են հաշվառվել հաշվեկշռում, և այն դեպքում, երբ գնորդն ունի նշված արժեթղթերի վաճառքի կամ գրավադրման պայմանագրային իրավունք կամ համաձայնություն, դրանք վերադասակարգվում են որպես «Հետզման պայմանագրերով գրավադրված արժեթղթեր» և ներկայացվում են որպես առանձին հաշվեկշռային հոդված: Հետվաճառքի պայմանով գնված արժեթղթերը («հակադարձ ռեպո») չեն ճանաչվում հաշվապահական հաշվեկշռում, իսկ տրամադրված գումարները ներկայացվում են որպես առանձին հաշվեկշռային հոդված:

Արժեթղթերի գնման և վաճառքից առաջացած եկամուտը կամ ծախսը իրենից ներկայացնում է տոկոսային եկամուտ կամ ծախս, որոնք հաշվեգրվում են հետզման պայմանագրերի գործողության ժամկետների ընթացքում՝ օգտագործելով արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդը:

4.11 Վարձակալություն

Գործառնական վարձակալություն - Բանկը որպես վարձակալ

Ակտիվների վարձակալությունը, որի դեպքում ակտիվի սեփականության հետ կապված բոլոր ռիսկերն ու օգուտները պահպանվում են վարձատուի մոտ, դասակարգվում է որպես գործառնական վարձակալություն: Գործառնական վարձակալության շրջանակներում վարձավճարները ճանաչվում են որպես ծախս ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում գծային հիմունքով վարձակալության ժամկետի ընթացքում և ներառվում են գործառնական ծախսերում:

4.12 Հիմնական միջոցներ

Հիմնական միջոցները ներկայացված են սկզբնական արժեքի և կուտակված մաշվածության տարբերությամբ: Երբ ակտիվի հաշվեկշռային արժեքը ավելի մեծ է նրա գնահատված փոխհատուցվող գումարից ոչ ժամանակավոր հանգամանքների պատճառով, այն անմիջապես նվազեցվում է մինչև այդ փոխհատուցվող գումարը: Հոդը ունի անսահմանափակ օգտակար ծառայության ժամկետ և, հետևաբար, չի ամորտիզացվում:

Մաշվածությունը հաշվարկվում է գծային մեթոդով ակտիվի օգտակար ծառայության ժամկետի ընթացքում, կիրառելով հետևյալ տարեկան դրույքաչափերը՝

	Օգտակար ծառայության ժամկետ (տարիներ)	Տոկոսադրույք (%)
Շենքեր	30	3.3
Համակարգիչներ և կապի միջոցներ	1-3-5	20-33.33-100
Տրանսպորտային միջոցներ	5	20
Այլ հիմնական միջոցներ	1-5	20-100

Վարձակալված հիմնական միջոցների վրա ուղղված կապիտալ բնույթի ծախսումները կապիտալացվում և ամորտիզացվում են գծային հիմունքով վարձակալման ժամկետի և հիմնական միջոցների և դրանց օգտակար ծառայության ժամկետներից նվազագույնով:

Հիմնական միջոցների վերանորոգման և պահպանման հետ կապված ծախսումները համապարփակ շահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում ճանաչվում են որպես ծախս՝ դրանց կատարման պահին: Կապիտալ բնույթի նորոգման ծախսումները ավելացվում են ակտիվի հաշվեկշռային արժեքին, երբ այդ ծախսումները կատարվում են, և եթե բավարարում են ակտիվի ճանաչման չափանիշներին: Այս ծախսումների մաշվածությունը հաշվարկվում է համապատասխան ակտիվի օգտակար ծառայության մնացորդային ժամկետի ընթացքում:

Հիմնական միջոցի իրացումից առաջացած օգուտ կամ վնասը որոշվում է որպես ակտիվի իրացումից զուտ մուտքերի և հաշվեկշռային արժեքի տարբերություն և հաշվառվում է գործառնական շահույթում:

4.13 Ոչ նյութական ակտիվներ

Բանկի կողմից ձեռք բերված ոչ նյութական ակտիվները հաշվառվում են սկզբնական արժեքով՝ հանած կուտակված ամորտիզացիան և արժեզրկումից կորուստները:

Համակարգչային ծրագրերի լիցենզիաների ձեռքբերման ծախսերը կապիտալացվում են որպես առանձին ծրագրի ձեռքբերման և ներդրման ծախսեր:

Ամորտիզացիան ճանաչվում է շահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքներում՝ կիրառելով գծային մեթոդը ոչ նյութական ակտիվների օգտակար ծառայության ժամկետի ընթացքում: Համակարգչային ծրագրերի և լիցենզիաների օգտակար ծառայության գնահատված ժամկետը 10 տարի:

Համակարգչային ծրագրերի ընթացիկ սպասարկման ծախսերը հաշվառվում են որպես ծախս դրանց կատարման ժամանակ:

4.14 Բռնագանձված ակտիվներ

Որոշ դեպքերում, ակտիվները բռնագանձվում են վարկային պարտավորությունների չկատարման արդյունքում: Բռնագանձված ակտիվները չափվում են հաշվեկշռային արժեքից և իրական արժեքից ավելի ցածր արժեքով՝ հանած իրացման ծախսերը:

4.15 Ներգրաված միջոցներ

Ներգրաված միջոցները, որոնք ներառում են ՀՀ կառավարության և կենտրոնական բանկի, այլ ֆինանսական կազմակերպությունների և հաճախորդների հաշիվները, սկզբնապես ճանաչվում են ստացված միջոցների իրական արժեքով՝ հանած գործառնությունների գծով ուղղակի ծախսերը: Սկզբնական ճանաչումից հետո ներգրաված միջոցները հաշվառվում են ամորտիզացված արժեքով՝ օգտագործելով արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդը: Եկամուտները և ծախսերը գրանցվում են շահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում, ինչպես պարտավորությունների ապահովման ժամանակ, այնպես էլ ամորտիզացիայի ընթացքում:

4.16 Ֆինանսական երաշխիքներ

Ֆինանսական երաշխիքների պայմանագրերը այն պայմանագրերն են, որոնք պահանջում են, որ երաշխիքը տրամադրողը փոխհատուցի երաշխիքը ստացողին կոնկրետ պարտապանի կողմից պարտքային գործիքի ժամկետներին համաձայն վճարումները ժամանակին չկատարելու պատճառով վերջինիս կողմից կրած վնասների դիմաց: Նման ֆինանսական երաշխիքներ տրամադրվում են բանկերին, ֆինանսական և այլ կազմակերպություններին հաճախորդների վարկերը, օվերդրաֆտները և այլ բանկային գործիքները ապահովելու նպատակով:

Ֆինանսական երաշխիքները ֆինանսական հաշվետվություններում սկզբնապես ճանաչվում են իրական արժեքով «Այլ պարտավորություններ»-ում՝ որպես կոմիսիոն վճար: Սկզբնական ճանաչումից հետո Բանկը յուրաքանչյուր երաշխավորության տակ պարտավորությունը չափում է ամորտիզացված վճարից և երաշխավորության արդյունքում առաջացած ցանկացած ֆինանսական պարտավորություն լուծելու համար անհրաժեշտ ելքերի լավագույն գնահատումից առավելագույնով:

4.17 Պահուստներ

Պահուստը ճանաչվում է, երբ Բանկը ունի ներկա իրավական կամ կառուցողական պարտականություն՝ որպես անցյալ դեպքերի արդյունք, և հավանական է, որ այդ պարտականությունը մարելու նպատակով կպահանջվի տնտեսական օգուտներ մարմնավորող միջոցների արտահոսք, և պարտականության գումարը հնարավոր է արժանահավատորեն գնահատել:

4.18 Բաժնետիրական կապիտալ

Բաժնետիրական կապիտալ

Սովորական բաժնետոմսերը դասակարգվում են որպես կապիտալ: Նոր բաժնետոմսերի թողարկմանը, բացի կազմակերպությունների միավորման դեպքում թողարկվող բաժնետոմսերի, վերաբերող ուղղակի ծախսերը նվազեցվում են կապիտալի աճից: Երբ թողարկման արդյունքում ստացված գումարների իրական արժեքը գերազանցում է բաժնետոմսերի անվանական արժեքը, տարբերությունը հաշվառվում է որպես հավելավճար:

Շահաբաժիններ

Հաշվապահական հաշվեկշռի ամսաթվով շահաբաժինները դուրս են գրվում կապիտալից և ճանաչվում են որպես պարտավորություն, միայն երբ դրանք հաստատվում են հաշվապահական հաշվեկշռի ամսաթվով կամ մինչև այդ: Մինչև հաշվապահական հաշվեկշռի ամսաթիվը հայտարարված կամ հաշվապահական հաշվեկշռի ամսաթվից հետո, բայց մինչև ֆինանսական հաշվետվությունների հրապարակման ամսաթիվը հայտարարված կամ հաստատված շահաբաժինները բացահայտվում են:

4.19 Հաշվանցում

Ֆինանսական ակտիվները և պարտավորությունները, եկամուտներն ու ծախսերը ֆինանսական հաշվետվություններում ներկայացվում են հաշվանցված, եթե գոյություն ունի օրենսդրոեն հաստատված իրավունք իրականացնելու հաշվառված գումարների հաշվանցում, ինչպես նաև մտադրություն իրականացնելու հաշվանցում կամ միաժամանակ իրացնելու ակտիվը և մարելու պարտավորությունը:

Եկամուտները և ծախսերը ներկայացվում են զուտ արժեքի հիման վրա, միայն երբ դա թույլատրվում է համաձայն ՖՀՄՍ, կամ մի խումբ համանման գործարքների օգուտի և վնասի համար, ինչպիսին հանդիսանում է Բանկի առևտրային գործունեությունը:

5 Կարևորագույն հաշվապահական գնահատումներ և դատողություններ

ՖՀՄՍ համաձայն ֆինանսական հաշվետվությունների պատրաստումը պահանջում է, որ Բանկի ղեկավարությունը կատարի կարևորագույն հաշվապահական գնահատումներ, դատողություններ և ենթադրություններ, որոնք ազդեցություն են թողնում ֆինանսական հաշվետվությունների ամսաթվի դրությամբ ակտիվների և պարտավորությունների ներկայացվող գումարների, ինչպես նաև հաշվետու ժամանակաշրջանի եկամուտների և ծախսերի վրա: Գնահատումները և դրանց հետ կապված ենթադրությունները, հիմնվելով պատմական փորձի և այլ գործոնների վրա, որոնք հիմնավորված են տվյալ պայմաններում, հիմք են հանդիսանում դատողություններ անելու այն ակտիվների և պարտավորությունների հաշվեկշռային արժեքների վերաբերյալ, որոնց արժեքը հնարավոր չէ որոշել այլ վստահելի աղբյուրներից: Ամեն դեպքում, չնայած գնահատումները հիմնվում են ղեկավարության կողմից ընթացիկ իրադարձությունների լավագույն պատկերացումների վրա, փաստացի արդյունքները վերջին հաշվով կարող են տարբերվել կատարված գնահատումներից:

Ներկայացվող ֆինանսական հաշվետվությունների առումով նշանակալից դատողությունները և գնահատումները ներկայացվում են ստորև:

Ներդրումային արժեթղթերի դասակարգում

Բանկի ներդրումային արժեթղթերը ներառում են ՀՀ պետական և ոչ պետական պարտատոմսերը, ոչ պետական բաժնետոմսերը: Սկզբնական ճանաչման ժամանակ Բանկը դասակարգում է արժեթղթերը որպես առևտրային, մինչև մարման ժամկետը

պահվող ֆինանսական ակտիվներ և վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվներ, որոնց իրական արժեքի ճշգրտումն իրականացվում է կապիտալում:

Կապակցված կողմերի հետ գործառնություններ

Բանկն իր գործունեության ընթացքում իրականացնում է գործառնություններ կապակցված կողմերի հետ: Նշված գործառնությունները հիմնականում իրականացվում են շուկայական պայմաններով: Գործող շուկայի բացակայության դեպքում Բանկը կատարում է դատողություններ գործառնությունների շուկայական կամ ոչ շուկայական բնույթի վերաբերյալ: Դատողությունները հիմնվում են այլ հաճախորդների հետ մասնատիպ գործառնությունների, ինչպես նաև արդյունավետ դրույքների վերլուծությունների վրա:

Վարկերի և այլ փոխառվածությունների գծով արժեզրկումից պահուստներ

Բանկը գնահատում է խնդրահարույց վարկերը և փոխառվածությունները յուրաքանչյուր հաշվետու ամսաթվի համար՝ պարզելու համար, թե արդյոք առկա են արժեզրկման օբյեկտիվ հայտանիշներ: Մասնավորապես, ղեկավարության դատողությունն անհրաժեշտ է ապագա դրամական հոսքերի գումարը և պարբերականությունը գնահատելու համար, երբ անհրաժեշտ է պահանջվող պահուստի չափը որոշել: Նման գնահատումները հիմնված են որոշ գործոնների շուրջ ենթադրությունների վրա և ներկա արդյունքները կարող են տարբեր լինել՝ հանգեցնելով պահուստում հետագա փոփոխությունների:

Նշանակալի վարկերի և փոխառվածությունների համար անհատական ստեղծված հատուկ պահուստներից բացի, Բանկը նաև ստեղծում է արժեզրկման խմբային պահուստներ, այն ռիսկերի գծով, որոնք չնայած որ անհատապես չեն գնահատվել, սակայն պարունակում են չվճարման ավելի մեծ ռիսկ, քան սկզբնապես որոշվել էր: Սա հաշվի է առնում այնպիսի գործոնների ազդեցությունը, ինչպիսիք են վատթարացումը երկրի ռիսկում, արդյունաբերության մեջ և տեխնոլոգիական հնացումը, ինչպես նաև բացահայտված կառուցվածքային թերությունները կամ դրամական հոսքերի նվազումները: Տես՝ ծանոթագրություն 18:

Հարկային օրենսդրություն

ՀՀ հարկային օրենսդրությունը ենթակա է տարակարծիք մեկնաբանությունների: Տես՝ ծանոթագրություն 26:

Կապիտալի գործիք հանդիսացող վաճառքի համար մատչելի ներդրումների արժեզրկում

Բանկը համարում է կապիտալի գործիք հանդիսացող վաճառքի համար մատչելի ներդրումն արժեզրկված, երբ դրա իրական արժեքի նվազումը էական է կամ կրում է երկարատև բնույթ: Որոշելու համար էական է կամ երկարատև նվազումը՝ Բանկը կատարում է որոշակի դատողություններ: Այդ դատողությունները կատարելիս, այլ գործոնների հետ մեկտեղ, Բանկը հաշվի է առնում նաև բաժնետոմսերի գնի փոփոխականությունը: Բացի դրանից, արժեզրկումը հնարավոր է, երբ առկա են ապացույցներ, որ վատացել է ֆինանսական վիճակը տվյալ կազմակերպության, արդյունաբերության կամ ճյուղի, որտեղ կատարվել է ներդրումը, կատարվել են փոփոխություններ տեխնոլոգիաներում և գործառնական կամ ֆինանսական դրամական հոսքերում:

6 Տոկոսային եկամուտներ և ծախսեր

Հազար ՀՀ դրամ	2013	2012
Հաճախորդներին տրված վարկեր	8,016,056	6,446,416
Բանկերին և ֆինանսական կազմակերպություններին տրված վարկեր և փոխառություններ, դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	1,334,391	1,609,994
Հակադարձ հետգնման պայմանագրերի գծով ստացվելիք գումարներ	464,208	1,116,798
Վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվներ	931,319	685,661
Անհատապես արժեզրկված ակտիվների գծով հաշվեգրված տոկոսներ	35,332	49,271
Ընդամենը տոկոսային և մանրատիպ եկամուտներ	10,781,306	9,908,140

Հաճախորդների ընթացիկ հաշիվներ և ավանդներ	2,511,300	1,816,770
Այլ փոխառություններ	2,006,080	1,518,526
Պարտավորություններ բանկերի նկատմամբ	215,010	144,270
Թողարկված մուրհակներ	94,852	37,195
Հետգնման պայմանագրերի գծով վճարվելիք գումարներ	-	964
Ընդամենը տոկոսային և մանրատիպ ծախսեր	4,827,242	3,517,725

7 Կոմիսիոն և այլ վճարների տեսքով եկամուտներ և ծախսեր

Հազար ՀՀ դրամ	2013	2012
Կոմիսիոն և այլ վճարների տեսքով եկամուտ		
Վճարահաշվարկային ծառայություններ	298,901	260,121
Վարկային քարտերի սպասարկում	257,260	206,739
Դրամական փոխանցումներ	264,193	181,870
Վարկերի սպասարկում	77,902	115,496
Կանխիկի մուտքագրման և ելքագրման գործառնություններ	88,971	77,861
Երաշխիքների և ակրեդիտիվների թողարկում	19,988	23,266
Այլ	12,647	12,455
Ընդամենը կոմիսիոն և այլ վճարների տեսքով եկամուտ	1,019,862	877,808

Կոմիսիոն և այլ վճարների տեսքով ծախս		
Գործառնություններ պլաստիկ քարտերով	228,223	185,046
Վճարահաշվարկային ծառայություններ	62,484	91,949
Երաշխիքներ	35,041	15,952
Ֆոնդային բորսայի ծառայություններ	21,757	6,582
Ընդամենը կոմիսիոն և այլ վճարների տեսքով ծախս	347,505	299,529

8 Զուտ եկամուտ արտարժույթային գործառնություններից

Հազար ՀՀ դրամ	2013	2012
Արտարժույթի առք ու վաճառքից զուտ եկամուտ	882,764	715,613
Զուտ օգուտ/(վնաս) ոչ առևտրային ֆինանսական ակտիվների և պարտավորությունների վերագնահատումից	2,425	(27,330)
Ընդամենը զուտ եկամուտ արտարժույթային գործառնություններից	885,189	688,283

9 Այլ գործառնական եկամուտներ և ծախսեր

Հազար ՀՀ դրամ	2013	2012
Այլ գործառնական եկամուտներ		
Տույժեր և տուգանքներ	239,285	160,887
Հիմնական միջոցների վաճառքից զուտ եկամուտ	1,735	3,454
Թանկարժեք մետաղներով գործառնականություններից զուտ եկամուտներ	57,986	11,262
Ապահովագրության գծով փոխհատուցում	27,212	-
Այլ	31,374	14,323
Ընդամենը այլ գործառնական եկամուտներ	357,592	189,926

Այլ գործառնական ծախսեր

Վճարումներ ավանդների հատուցումը երաշխավորող պետական հիմնադրամին	56,176	36,453
Ինկասացիայի գծով գործառնական ծախսեր	59,842	46,787
Պլաստիկ քարտերի գծով գործառնական ծախսեր	14,214	16,944
Վճարներ ֆինանսական համակարգի հաշտարարին	12,315	8,795
Այլ ծախսեր	22,584	49,960
Ընդամենը այլ գործառնական ծախսեր	165,131	158,939
Այլ գործառնական զուտ եկամուտ	192, 461	30,987

10 Արժեզրկումից կորուստներ/(հակադարձում)

Հազար ՀՀ դրամ	2013	2012
Հաճախորդներին տրված վարկեր (ծանոթագրություն 18)	471,395	724,570
Այլ ակտիվներ (ծանոթագրություն 20)	14,550	(3,703)
Ընդամենը վարկային կորուստների արժեզրկման ծախս	485,945	720,867

11 Անձնակազմի գծով ծախսեր

Հազար ՀՀ դրամ	2013	2012
Աշխատակիցների հատուցումներ	1,986,314	1,467,337
Սոցիալական ապահովագրության վճարներ	-	150,133
Ընդամենը անձնակազմի գծով ծախսեր	1,986,314	1,617,470

*2013թ. հունվարի 1-ից ուժը կորցրած են ճանաչվել «Եկամտահարկի մասին» և «Պարտադիր սոցիալական ապահովության վճարների մասին» ՀՀ օրենքները և ուժի մեջ է մտել ՀՀ «Եկամտային հարկի մասին» օրենքը, որ միավորում է եկամտահարկը, աշխատողի սոցիալական ապահովության վճարը և գործատուի կողմից վճարվող սոցիալական ապահովության վճարը:

12 Այլ ընդհանուր վարչական ծախսեր

Հազար ՀՀ դրամ	2013	2012
Մաշվածություն և ամորտիզացիա	389,227	335,859
Գործառնական վարձակալության գծով ծախս	273,164	235,417
Վերանորոգման և պահպանման ծախսեր	182,181	159,734
Անվտանգության ծառայություն	168,709	147,496
Գովազդ և շուկայավարում	139,426	134,043
Հարկեր, բացառությամբ շահութահարկի	157,525	124,867
Կապի և տեղեկատվական ծառայություններ	105,945	92,764
Գործուղման ծախսեր	33,852	39,022
Գրասենյակային ծախսեր	56,007	38,445
Կոմունալ և գրասենյակի սպասարկման ծախսեր	34,578	28,603
Մասնագիտական ծառայություններ	22,513	28,350
Ներկայացուցչական ծախսեր	24,092	15,828
Ապահովագրություն	14,842	12,956
Անդամավճարներ	11,320	8,234
Այլ	43,903	29,270
Ընդամենը այլ ընդհանուր վարչական ծախսեր	1,657,284	1,430,888

13 Շահութահարկի գծով ծախս

Հազար ՀՀ դրամ	2013	2012
Ընթացիկ տարվա հարկի գծով ծախս	807,012	878,120
Հետաձգված հարկ	(7,756)	(33,463)
Ընդամենը ծախս շահութահարկի գծով	799,256	844,657

Հայաստանի Հանրապետությունում շահութահարկի դրույքաչափը կազմում է 20% (2012թ.՝ 20%): ՀՀ հարկային օրենսդրության և ՖՀՄՍ-ի միջև եղած տարբերությունը մի շարք ակտիվների և պարտավորությունների գծով առաջացնում է ժամանակավոր տարբերություններ ֆինանսական հաշվետվությունների կազմման նպատակներով դրանց հաշվեկշռային արժեքների և հարկման բազայի միջև: Հետաձգված շահութահարկի գումարը հաշվարկվում է 20% հիմնական դրույքաչափը կիրառելով:

Ստորև ներկայացվում է շահութահարկի գծով ծախսի և հաշվապահական շահույթի միջև փոխկապակցվածությունը.

Հազար ՀՀ դրամ	2013	Արդյունավետ դրույքաչափ (%)	2012	Արդյունավետ դրույքաչափ (%)
Շահույթ մինչև հարկումը	3,881,936		4,176,914	
Շահութահարկ՝ 20% դրույքաչափով	776,387	20	835,383	20
Չնվազեցվող ծախսեր	5,583	-	4,679	-
Թանկարժեք մետաղների վերագնահատումից առաջացած զուտ (օգուտ)/վնաս	17,771		(871)	
Բացասական/(դրական) փոխարժեքային տարբերություն	(485)	-	5,466	-
Ընդամենը շահութահարկի գծով ծախս	799,256	20	844,657	20

Ժամանակավոր տարբերությունների գծով հետաձգված հարկի հաշվարկ.

Հազար ՀՀ դրամ

	2012թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	Շահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում ճանաչված	Սեփական կապիտալում ճանաչված	2013թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ
Այլ պարտավորություններ	63,968	12,256	-	76,224
Ընդամենը հետաձգված հարկային ակտիվ	63,968	12,256	-	76,224
Վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվներ	(14,289)	-	(97,294)	(111,583)
Բանկերին և այլ ֆինանսական կազմակերպություններին տրված վարկեր և փոխառություններ	(8,556)	(532)	-	(9,088)
Պայմանական պարտավորություններ	(15,468)	(3,968)	-	(19,436)
Ընդամենը հետաձգված հարկային պարտավորություն	(38,313)	(4,500)	(97,294)	(140,107)
Զուտ հետաձգված հարկային ակտիվ/(պարտավորություն)	25,655	7,756	(97,294)	(63,883)

Հազար ՀՀ դրամ

	2011թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	Շահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում ճանաչված	Սեփական կապիտալում ճանաչված	2012թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ
Այլ պարտավորություններ	42,748	21,220	-	63,968
Ընդամենը հետաձգված հարկային ակտիվ	42,748	21,220	-	63,968
Վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվներ	(23,017)	-	8,728	(14,289)
Բանկերին և այլ ֆինանսական կազմակերպություններին տրված վարկեր և փոխառություններ	(22,624)	14,068	-	(8,556)
Պայմանական պարտավորություններ	(13,643)	(1,825)	-	(15,468)
Ընդամենը հետաձգված հարկային պարտավորություն	(59,284)	12,243	8,728	(38,313)
Զուտ հետաձգված հարկային ակտիվ/(պարտավորություն)	(16,536)	33,463	8,728	25,655

14 Մեկ բաժնետոմսին ընկնող շահույթ

Հազար ՀՀ դրամ

	2013	2012
Տարվա շահույթ	3,082,680	3,332,257
Շրջանառության մեջ գտնվող սովորական բաժնետոմսերի կշռված միջին թիվ (հատ)	1,277,501	1,197,051
Մեկ բաժնետոմսին բաժին ընկնող բազային շահույթը	2.4	2.8

15 Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ

Հազար ՀՀ դրամ	2013թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	2012թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ
Կանխիկ դրամական միջոցներ	3,402,839	3,095,914
Թղթակցային հաշիվներ ՀՀ ԿԲ-ում	16,870,563	12,331,794
Նոստրո հաշիվներ այլ բանկերում	1,642,033	846,429
Ժամկետային ավանդ ՀՀ ԿԲ-ում	22,011,294	25,008,896
Ընդամենը դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	43,926,729	41,283,033

Թղթակցային հաշիվները ՀՀ ԿԲ-ում ներառում են ՀՀ բանկային օրենսդրության համաձայն ՀՀ ԿԲ-ում տեղաբաշխված պարտադիր պահուստները, որոնք հաշվարկվում են Բանկի կողմից ներգրավված դրամային որոշ միջոցների 4%-ի և արտարժույթով որոշ միջոցների 12 %-ի չափով (2012թ.ին՝ համապատասխանաբար 8% և 12%): Այդ միջոցները 2013թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ կազմում են 8,000,815 հազար դրամ (2012թ.՝ դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ՝ 7,659,115 հազար դրամ): Այդ միջոցների ելքագրումն արգելված չէ, սակայն պահուստավորման մվագագույն չափը չպահպանելը հանգեցնում է ՀՀ կենտրոնական բանկի կողմից տույժերի կիրառման: Պարտադիր պահուստավորման միջոցների դիմաց Բանկը տոկոսներ չի ստանում:

Դրամական միջոցները և դրանց համարժեքներն արժեզրկված կամ ժամկետանց չեն:

2013թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Բանկը չունի նոստրո հաշիվներ (2012թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ՝ նույնպես), որոնց մնացորդները գերազանցում են սեփական կապիտալի 10%-ը:

2013թ. ընթացքում իրականացվել են հետևյալ անկանխիկ գործառնություններ՝ վարկային պարտավորությունների մարում գրավների սեփականացման միջոցով 427,301 հազար դրամ գումարով (2012թ.՝ ոչինչ):

16 Վաճառքի համար մատչելի ներդրումներ

Հազար ՀՀ դրամ	2013թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	2012թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ
Պարտքային և ֆիքսված եկամտով այլ գործիքներ		
ՀՀ պետական պարտատոմսեր	13,294,318	7,906,774
	13,294,318	7,906,774
Բաժնային ներդրումներ		
Կորպորատիվ բաժնետոմսեր	55,839	55,839
	55,839	55,839
Ընդամենը ներդրումներ	13,350,157	7,962,613

Բոլոր պարտքային արժեթղթերն ունեն հաստատուն տոկոսներ:

Չգնանշվող վաճառքի համար մատչելի պարտքային արժեթղթերը չափվում են իրական արժեքով, օգտագործելով գնահատման տեխնիկա՝ հիմնված տվյալ պահին գործող շուկայական տոկոսադրույքների վրա, որպես տվյալ ֆինանսական գործիքի ապագա դրամական հոսքերի գեղջատոկոս:

Վաճառքի համար մատչելի արժեթղթերն ըստ արդյունավետ տոկոսադրույքների և ժամկետների ներառում են.

Հազար ՀՀ դրամ	2013		2012	
	%	Ժամկետ	%	Ժամկետ
ՀՀ պետական պարտատոմսեր	10.0% - 13.5%	2014-2032	8.5% - 13.5%	2013-2032

Սկզբնական արժեքով ներկայացված վաճառքի համար մատչելի ներդրումները ներառում են չգնանշվող բաժնային արժեթղթերը դրամային փոխանցումների և ֆինանսական ծառայությունների ոլորտում: Այս ներդրումների համար գործող շուկա գոյություն չունի, և վերջերս տեղի չեն ունեցել այնպիսի գործարքներ, որոնք կարող էին տրամադրել վկայություն դրանց ընթացիկ իրական արժեքի մասին: Ի լրումն, գեղջված դրամական միջոցների հոսքերի մեթոդի կիրառման արդյունքում ձևավորվում են մի շարք իրական արժեքներ, ինչը պայմանավորված է այս ոլորտում դրամական միջոցների ապագա հոսքերի առկայության հետ կապված անորոշությամբ: Այնուամենայնիվ, ղեկավարությունը գտնում է, որ քիչ հավանական է, որ տարեվերջի դրությամբ իրական արժեքն էականորեն կտարբերվի հաշվեկշռային արժեքից:

17 Բանկերին և այլ ֆինանսական կազմակերպություններին տրված վարկեր և փոխատվություններ

Հազար ՀՀ դրամ	2013թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	2012թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ
Վարկեր և ավանդներ բանկերում		
ՀՀ ԿԲ-ում պլաստիկ քարտերով գործառնությունների համար դեպոնացված միջոց	920,000	420,000
Հակադարձ հետգնման պայմանագրեր	-	2,061,214
Վարկեր ռեզիդենտ բանկերին	-	404,008
Ավանդներ ոչ ռեզիդենտ բանկերում	132,572	54,279
Այլ մնացորդներ	31,465	19,590
Ընդամենը վարկեր և ավանդներ	1,084,037	2,959,091
Վարկեր և ավանդներ այլ ֆինանսական կազմակերպություններում		
Վարկեր	2,509,404	1,524,496
Հակադարձ հետգնման պայմանագրեր	791,568	2,811,139
Ընդամենը վարկեր և ավանդներ այլ ֆինանսական կազմակերպություններում	3,300,972	4,335,635
Ընդամենը բանկերին և այլ ֆինանսական կազմակերպություններին տրված վարկեր և փոխատվություններ	4,385,009	7,294,726

2013թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ օտարերկյա բանկերում տեղաբաշխված վարկերի և ավանդների կազմում ներառված է 54,556 հազար դրամ գումարը (2012թ.՝ 54,279 հազար դրամ), որն իրենից ներկայացնում է Master Card վճարային համակարգում անդամակցության դիմաց սառեցված ավանդ, ինչպես նաև Visa վճարային համակարգում անդամակցության դիմաց սառեցված 73,015 հազար դրամ գումարը (2012թ.՝ ոչինչ):

Բանկերին տրված վարկեր և փոխատվություններն արժեզրկված կամ ժամկետանց չեն:

2013թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ հակադարձ հետգնման պայմանագրերի դիմաց գրավադրված ՀՀ պետական պարտատոմսերի իրական արժեքը, որոնք Բանկն իրավունք ունի վաճառել կամ վերագրավադրել պարտավորությունների խախտման

բացակայության դեպքում, կազմում է 829,222 հազար դրամ (2012թ.՝ 5,003,514 հազար դրամ):

2013թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Բանկը չունի պայմանագրային կողմ ֆինանսական կազմակերպություն (2012թ.՝ նույնպես), որոնց մնացորդները գերազանցում են Բանկի սեփական կապիտալի 10%-ը:

18 Հաճախորդներին տրված վարկեր

Հազար ՀՀ դրամ	2013թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	2012թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ
Վարկեր	50,457,619	46,557,530
Օվերդրաֆտներ և վարկային գծեր	3,111,873	2,404,363
Վարկային քարտեր	6,776,774	5,410,381
Հակադարձ ռեպո համաձայնագրեր	81,082	449,816
Ֆինանսական վարձակալություն	127,319	67,810
	60,554,667	54,889,900
Արժեզրկումից պահուստներ վարկերի և փոխառվածությունների գծով	(960,320)	(1,227,877)
Ընդամենը հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխառվածություններ	59,594,347	53,662,023

2013թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ ավարտված տարվա ընթացքում Բանկը ձեռք է բերել հաճախորդներին տրամադրված վարկերի դիմաց ստացած գրավը: 2013թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ նման ակտիվների հաշվեկշռային արժեքը կազմել է 438,575 հազար դրամ (2012թ.՝ 10,148 հազար դրամ): Բանկը մտադիր է վաճառել այս ակտիվները կարճ ժամանակահատվածում:

2013թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ հակադարձ հետգնման պայմանագրերի դիմաց գրավադրված ՀՀ պետական պարտատուների իրական արժեքը, որոնք Բանկն իրավունք ունի վաճառել կամ վերագրավադրել պարտավորությունների խախտման բացակայության դեպքում, կազմում է 84,766 հազար դրամ (2012թ.՝ 502,524 հազար դրամ):

Վարկերը տրամադրվել են հիմնականում Հայաստանի Հանրապետությունում գտնվող հաճախորդներին, որոնք իրենց գործունեությունը ծավալել են տնտեսության հետևյալ ճյուղերում.

2013										
Հազար ՀՀ դրամ	Արդյունաբե- րություն	Գյուղա- տնտե- սություն	Շինարա- րություն	Առևտուր	Տրանս- պորտ և կապ	Սպասար- կում	Սպառո- ղական ուղորտ	Հիփոթեք	Այլ	Ընդամենը
Վարկեր	5,305,180	1,148,193	2,277,317	27,048,040	1,724,095	2,806,384	10,848,294	3,165,762	6,231,402	60,554,667
Արժեզրկումից պահուստներ վարկերի և փոխառվածու- թյունների գծով	(81,345)	(11,482)	(22,773)	(423,942)	(17,241)	(55,879)	(220,073)	(47,486)	(80,099)	(960,320)
Զուտ վարկեր	5,223,835	1,136,711	2,254,544	26,624,098	1,706,854	2,750,505	10,628,221	3,118,276	6,151,303	59,594,347

2012

Հազար ՀՀ դրամ	Արդյունաբերություն	Գյուղատնտեսություն	Շինարարություն	Առևտուր	Տրանսպորտ և կապ	Սպասարկում	Սպառողական ոլորտ	Հիփոթեք	Այլ	Ընդամենը
Վարկեր	7,156,827	983,390	2,253,371	22,386,239	1,022,812	3,446,684	10,552,972	3,247,020	3,840,585	54,889,900
Արժեզրկումից պահուստներ վարկերի և փոխառվածքների գծով	(117,854)	(16,194)	(37,107)	(368,643)	(16,843)	(56,758)	(216,597)	(40,741)	(357,140)	(1,227,877)
Զուտ վարկեր	<u>7,038,973</u>	<u>967,196</u>	<u>2,216,264</u>	<u>22,017,596</u>	<u>1,005,969</u>	<u>3,389,926</u>	<u>10,336,375</u>	<u>3,206,279</u>	<u>3,483,445</u>	<u>53,662,023</u>

Վարկերի և փոխառվածքների գծով արժեզրկման պահուստի շարժն ըստ դասերի հետևյալն է.

Հազար ՀՀ դրամ	Արդյունաբերություն	Գյուղատնտեսություն	Շինարարություն	Առևտուր	Տրանսպորտ և կապ	Սպասարկում	Սպառողական	Հիփոթեքային	Այլ	Ընդամենը
2013թ. հունվարի 1 դրությամբ	117,854	16,194	37,107	368,643	16,843	56,758	216,597	40,741	357,140	1,227,877
Տարվա ծախս/(հակադարձում)	(34,712)	(3,103)	(34,743)	90,302	398	167,321	2,014	6,615	277,303	471,395
Դուրսգրում	(5,248)	(2,222)	-	(44,676)	-	(170,761)	(50,493)	(1,168)	(554,438)	(829,006)
Վերադարձ	3,451	613	20,409	9,673	-	2,561	51,955	1,298	94	90,054
2013թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	<u>81,345</u>	<u>11,482</u>	<u>22,773</u>	<u>423,942</u>	<u>17,241</u>	<u>55,879</u>	<u>220,073</u>	<u>47,486</u>	<u>80,099</u>	<u>960,320</u>
Անհատական արժեզրկում	2,113	-	-	20,406	-	-	7,137	-	-	29,656
Խմբային արժեզրկում	79,232	11,482	22,773	403,536	17,241	55,879	212,936	47,486	80,099	930,664
	<u>81,345</u>	<u>11,482</u>	<u>22,773</u>	<u>423,942</u>	<u>17,241</u>	<u>55,879</u>	<u>220,073</u>	<u>47,486</u>	<u>80,099</u>	<u>960,320</u>
Անհատապես արժեզրկված վարկերի համախառն գումար (մինչև անհատապես գնահատված արժեզրկման պահուստներով զտելը)	<u>23,038</u>	<u>-</u>	<u>-</u>	<u>145,596</u>	<u>-</u>	<u>-</u>	<u>89,992</u>	<u>-</u>	<u>-</u>	<u>258,626</u>

2012

Հազար ՀՀ դրամ	Արդյունա- բերություն	Գյուղատնտե- սություն	Շինարար- ություն	Առևտուր	Տրանս- պորտ և կապ	Սպասար- կում	Սպառող- ական	Հիփոթե- քային	Այլ	Ընդամենը
2012թ. Հունվարի 1 դրությամբ	45,229	3,410	17,236	181,130	16,177	56,598	129,983	37,419	18,614	505,796
Տարվա ծախս/(հակադարձում)	76,460	1,887	19,871	165,431	546	(530)	116,985	8,574	335,346	724,570
Դուրսգրում	(3,835)	-	-	(6)	-	-	(47,360)	(5,252)	-	(56,453)
Վերադարձ	-	10,897	-	22,088	120	690	16,989	-	3,180	53,964
2012թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	<u>117,854</u>	<u>16,194</u>	<u>37,107</u>	<u>368,643</u>	<u>16,843</u>	<u>56,758</u>	<u>216,597</u>	<u>40,741</u>	<u>357,140</u>	<u>1,227,877</u>
Անհատական արժեզրկում	-	-	-	-	-	-	-	-	293,896	293,896
Խմբային արժեզրկում	<u>117,854</u>	<u>16,194</u>	<u>37,107</u>	<u>368,643</u>	<u>16,843</u>	<u>56,758</u>	<u>216,597</u>	<u>40,741</u>	<u>63,244</u>	<u>933,981</u>
	<u>117,854</u>	<u>16,194</u>	<u>37,107</u>	<u>368,643</u>	<u>16,843</u>	<u>56,758</u>	<u>216,597</u>	<u>40,741</u>	<u>357,140</u>	<u>1,227,877</u>
Անհատապես արժեզրկված վարկերի համախառն գումար (մինչև անհատապես գնահատված արժեզրկման պահուստներով զտելը)	<u>-</u>	<u>-</u>	<u>-</u>	<u>-</u>	<u>-</u>	<u>-</u>	<u>-</u>	<u>-</u>	<u>489,826</u>	<u>489,826</u>

Տրամադրված վարկերի և փոխատվությունների վերլուծությունն ըստ հաճախորդների
ունի հետևյալ տեսքը.

Հազար ՀՀ դրամ	2013թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	2012թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ
Պետական ձեռնարկություններ և հիմնարկներ	194,976	133,289
Մասնավոր ձեռնարկություններ	33,932,540	30,208,385
Ֆիզիկական անձիք	14,859,984	14,431,763
Անհատ ձեռնարկատերեր	11,567,167	10,116,463
	<u>60,554,667</u>	<u>54,889,900</u>
Արժեզրկումից պահուստներ վարկերի և փոխատվությունների գծով	(960,320)	(1,227,877)
Ընդամենը վարկեր և փոխատվություններ	<u>59,594,347</u>	<u>53,662,023</u>

Ֆիզիկական անձանց տրամադրված վարկերը ներկայացվում են ստորև.

Հազար ՀՀ դրամ	2013թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	2012թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ
Վարկային քարտեր	6,482,890	5,132,990
Հիփոթեքային	3,165,762	3,247,020
Ոսկի	3,829,462	4,688,808
Հակադարձ ռեպո համաձայնագրեր	81,082	449,818
Ավտոմեքենաների ձեռքբերման	25,489	54,685
Սպառողական և այլ վարկեր	1,275,299	858,442
Ընդամենը ֆիզիկական անձանց տրամադրված վարկեր	<u>14,859,984</u>	<u>14,431,763</u>

Ֆինանսական վարձակալության գծով տեղեկատվությունը ներկայացվում է ստորև.

Հազար ՀՀ դրամ	2013թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	2012թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ
Ֆինանսական վարձակալության գծով համախառն ներդրումներ		
Մինչև 1 տարի	33,286	17,695
1-5 տարի	131,678	67,270
	<u>164,964</u>	<u>84,965</u>
Ֆինանսական վարձակալության գծով չվաստակած ապագա ֆինանսական եկամուտ		
Մինչև 1 տարի	(2,517)	(1,262)
1-5 տարի	(35,128)	(15,893)
	<u>(37,645)</u>	<u>(17,155)</u>
Ֆինանսական վարձակալության գծով զուտ ներդրումներ	<u>127,319</u>	<u>67,810</u>

Ֆինանսական վարձակալության գծով արժեզրկումից պահուստները ներառված են վարկերի և փոխատվությունների գծով արժեզրկումից պահուստում և 2013թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ կազմում են 1,864 հազար դրամ (2012թ.՝ 678 հազար դրամ):

Ֆինանսական վարձակալության գծով ենթադրվող տոկոսադրույքը կազմում է 11%-16 %:

18.1 Հաճախորդներին տրված վարկերի պորտֆելի որակական ցուցանիշներ

Ստորև բերվող աղյուսակում ներկայացված է տեղեկատվություն հաճախորդներին տրված վարկերի պորտֆելի որակական ցուցանիշների վերաբերյալ:

Ժամկետանց, բայց չարժեզրկված վարկեր

Ժամկետանց են համարվում այն վարկերը և փոխատվությունները, որոնց գծով առկա են մի քանի օրյա չվճարումներ:

Ժամկետանց, բայց չարժեզրկված վարկերի ժամկետանց օրերի վերլուծությունն ըստ դասերի ներկայացվում է հետևյալ աղյուսակում՝

Հազար ՀՀ դրամ	2013թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ				
	Մինչև 30 օր	31 –ից 60 օր	61 –ից 90 օր	91 օրից ավել	Ընդամենը
Արդյունաբերություն	6,161	-	4,362	3,449	13,972
Գյուղատնտեսություն	-	-	-	4,317	4,317
Շինարարություն	-	-	-	-	-
Տրանսպորտ և կապ	1,417	-	-	-	1,417
Արևտուր	24,761	53,480	32,982	26,222	137,445
Սպասարկում	-	-	-	2,396	2,396
Սպառողական	23,733	2,779	12,667	19,869	59,048
Հիփոթեքային	-	-	3,070	7,490	10,560
Այլ	1,942	909	1,642	4,156	8,649
Ընդամենը	<u>58,014</u>	<u>57,168</u>	<u>54,723</u>	<u>67,899</u>	<u>237,804</u>

Հազար ՀՀ դրամ

	2012թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ				
	Մինչև 30 օր	31 –ից 60 օր	61 –ից 90 օր	91 օրից ավել	Ընդամենը
Արդյունաբերություն	46,109	-	-	9,373	55,482
Գյուղատնտեսություն	-	1,084	19,745	-	20,829
Շինարարություն	-	-	-	30,235	30,235
Տրանսպորտ և կապ	-	-	-	3,364	3,364
Արևտուր	29,372	23,778	13,180	102,619	168,949
Սպասարկում	9,845	43,962	-	92,336	146,143
Սպառողական	11,533	6,296	2,661	36,732	57,222
Հիփոթեքային	59,577	-	-	7,020	66,597
Այլ	10,372	2,378	34,068	-	46,818
Ընդամենը	166,808	77,498	69,654	281,679	595,639

Չարժեզրկված վարկեր և փոխատվություններ

Հետևյալ աղյուսակը ներկայացնում է չարժեզրկված վարկերի որակը՝ հիմնված կորուստների պատմության վրա:

Հազար ՀՀ դրամ	2013(%)	2012(%)
Արդյունաբերություն	0.03	0.02
Առևտուր	0.05	-
Սպասարկում	1.99	-
Սպառողական	0.38	0.39
Հիփոթեքային	0.05	0.05
Մշակույթ, զվարճություն, հանգիստ	7.83	-
Այլ	0.63	0.07

Անհատապես արժեզրկվող վարկեր և փոխատվություններ

Մինչև գրավներից առաջացող դրամական հոսքերը հաշվի առնելը հաճախորդներին տրամադրված անհատապես արժեզրկված վարկերը և փոխատվությունները կազմում են 258,626 հազար դրամ (2012թ.՝ 489,826 հազար դրամ), տես ծանոթագրություն 18: 2013թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Բանկի անհատապես արժեզրկված վարկերի գրավների իրական արժեքը կազմում է 449,550 հազար դրամ (2012թ.՝ 722,950 հազար դրամ): Գրավները բաղկացած են անշարժ գույքից և շարժական գույքից:

18.2 Վարկերի արժեզրկման գնահատման համար կիրառված հիմնական ենթադրություններ և դատողություններ

Վարկերի արժեզրկումը տեղի է ունենում վարկի սկզբնական ճանաչումից հետո տեղի ունեցած մեկ կամ մի քանի դեպքերի արդյունքում, որոնք ազդեցություն են ունենում վարկի հետ կապված դրամական միջոցների ապագա գնահատված հոսքերի վրա և որը կարելի է աժանահավատորեն գնահատել: Արժեզրկման առանձին հայտանիշ չունեցող վարկերի համար բացակայում է դրանց ուղղակիորեն վերագրելի արժեզրկման անկողմնակալ վկայություն:

Հաճախորդներին տրված վարկերի արժեզրկման անկողմնակալ հայտանիշներ են հանդիսանում՝

- վարկային պայմանագրի ժամկետանց վճարները,

- վարկառուի ֆինանսական վիճակի էական վատթարացումը,
- տնտեսական միջավայրի վատթարացումը, բացասական փոփոխությունները վարկառուի շուկաներում:

Վարկերի արժեզրկման գծով պահուստը գնահատելիս ղեկավարությունը հիմնվում է արժեզրկված վարկերի գծով դրամական միջոցների ապագա հոսքերի վերլուծության և արժեզրկման հայտանիշ չունեցող վարկերի գծով վնաս կրելու իր նախկին փորձի վրա:

Հաճախորդներին տրված վարկերի գծով արժեզրկման պահուստը որոշելիս՝ ղեկավարությունն առաջնորդվում է հետևյալ հիմնական ենթադրություններով.

- չարժեզրկված վարկերի գծով Բանկը ձևավորում է խմբային պահուստ՝ հաշվի առնելով տնտեսական միջավայրը և շուկայում վնաս կրելու իր փորձը:
- արժեզրկված վարկերի համար գրավադրված գույքի իրացվելի արժեքի որոշման համար կիրառվում է 30%-40% գեղչ գրավի սկզբնապես գնահատված արժեքի գծով, և գրավի իրացումից մուտքերի ստացումը հետաձգվում է 12-ից 48 ամսով:

Այս գնահատումների փոփոխությունները կարող են ազդեցություն ունենալ վարկերի արժեզրկման գծով պահուստի վրա:

18.3 Գրավի վերլուծություն

Ստորև բերվող աղյուսակում ներկայացված վարկերի պորտֆելի վերլուծությունը՝ ըստ գրավի տեսակների.

Հազար ՀՀ դրամ	2013թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	2012թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ
Անշարժ գույք	42,761,164	38,109,391
Շարժական գույք	1,346,544	1,415,030
Շրջնառու միջոցներ	1,081,329	1,469,607
Կազմակերպությունների և ֆիզիկական անձանց երաշխիքներ	4,528,629	3,937,776
Թանկարժեք զարդեր, ոսկու քարեր	5,583,900	5,444,069
Դրամական հոսքեր	3,788,591	3,503,965
Դրամական միջոցներ	912,449	386,464
Այլ	552,061	623,598
Ընդամենը վարկեր և փոխատվություններ համախառն	60,554,667	54,889,900

Վերը նշված աղյուսակում ներկայացված արժեքները վարկերի հաշվեկշռային արժեքներն են, և պարտադիր չէ ներկայացնեն գրավների իրական արժեքը: Գրավների շուկայական արժեքների գնահատումները հիմնված են գրավի գնահատման վրա ըստ տրամադրված վարկերի ամսաթվի: Հիմնականում դրանք չեն թարմացվում մինչև վարկերը չգնահատվեն, որպես անհատապես արժեզրկված:

Վարկերի և փոխատվությունների համար գրավի հիմնական տեսակներն են.

Կորպորատիվ հաճախորդներին տրված վարկեր

Կորպորատիվ հաճախորդներին տրված վարկերի դիմաց գրավադրվում է.

- Կազմակերպությունների գործառնական ակտիվները՝ անշարժ, շարժական գույք, պաշարները
- Ֆինանսական գործիքները՝ պարտքային և բաժնային արժեթղթերը:

Անհատներին տրված վարկեր

Հիփոթեքային վարկերի դիմաց գրավադրվում է վարկի առարկա հանդիսացող անշարժ գույքը: Ավտոմեքենայի վարկերի դիմաց գրավադրվում են գնված ավտոմեքենաները: Ոսկու գրավով վարկերն ապահովված են ոսկու գրավով: Այլ վարկերը հիմնականում ներառում են Բանկի աշխատակիցներին տրամադրված վարկերը, որոնց համար ապահովություն են հանդիսանում աշխատակիցների աշխատավարձերը: Սպառողական վարկերը գրավով ապահովված են ձեռք բերվող ապրանքներով: Վարկային քարտերի ապահովվածություն հանդիսանում են դրամական հոսքերը:

18.4 Վարկային ռիսկին ենթարկվածություն

2013թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Բանկն ունի երկու վարկառուներ կամ կապակցված վարկառուների խմբեր (2012թ-ին՝ ոչինչ), որոնց տրամադրված վարկերի մնացորդները գերազանցում են Բանկի սեփական կապիտալի 10%-ը: 2013թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ այս վարկերի ընդհանուր գումարը կազմում է 4,439,793 հազար դրամ:

18.5 Գրավադրված ակտիվներ

2013թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ 6,680,454 հազար դրամ ընդհանուր գումարով հաճախորդներին տրված վարկերը (2012թ-ին՝ 6,527,636 հազար դրամ) ծառայում են որպես գրավ այլ փոխառությունների դիմաց:

18.6 Վարկերի ժամկետայնություն

Վարկային պորտֆելի ժամկետայնության վերլուծությունը ներկայացված է ծանոթագրություն 30-ում, որտեղ արտացոլված է հաշվետու ամսաթվից մինչև վարկերի պայմանագրով նախատեսված մարման ժամկետն ընկած ժամանակահատվածը:

Ինչպես նշված է 28 ծանոթագրությունում, 31.12.13թ. և 31.12.12թ. դրությամբ վարկերի և փոխառությունների գնահատված իրական արժեքը մոտ է դրանց հաշվեկշռային արժեքին:

Վարկային պորտֆելին ներհատուկ պարտքային, արժույթային և տոկոսային ռիսկը բացահայտված է 31 ծանոթագրությունում: Փոխկապակցված անձանց վերաբերյալ տեղեկատվությունը բացահայտված է 27 ծանոթագրությունում:

19 Հիմնական միջոցներ և ոչ նյութական ակտիվներ

	Դոլ և շենքեր	Համակարգիչներ և կապի սարքավորումներ	Տնտեսական գույք	Փոխադրամիջոցներ	Վարձակալված գույքի բարելավումներ	Ոչ նյութական ակտիվներ	Ընդամենը
ՍԿԶԲՆԱԿԱՆ ԱՐԺԵՔ							
2012թ. հունվարի 1-ի դրությամբ	1,218,611	937,860	341,855	81,535	138,791	214,640	2,933,292
Ավելացում	54,504	266,218	121,833	24,980	56,012	76,668	600,215
Օտարում	-	(626)	(8,358)	(14,908)	-	-	(23,892)
2012թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	1,273,115	1,203,452	455,330	91,607	194,803	291,308	3,509,615
Սկզբանական մնացորդի ճշգրտում	-	(231)	11,282	-	-	(11,051)	-
Ավելացում	365,073	196,239	95,644	10,953	22,464	30,354	720,727
Օտարում	-	(6,232)	(339)	(5,300)	(15,014)	-	(26,885)
2013թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	1,638,188	1,393,228	561,917	97,260	202,253	310,611	4,203,457

	Հոդ և շենքեր	Համակարգիչներ և կապի սարքավորումներ	Տնտեսական գույք	Փոխադրա- միջոցներ	Վարձակալված գույքի բարելավումներ	Ոչ նյութական ակտիվներ	Ընդամենը
ԿՈՒՏԱԿՎԱԾ ՄԱՇՎԱԾՈՒԹՅՈՒՆ							
2012թ. հունվարի 1-ի դրությամբ	106,637	442,202	178,105	35,039	72,489	60,227	894,699
Տարվա մաշվածություն և ամորտիզացիա	40,085	165,122	67,861	16,343	25,604	20,844	335,859
Օտարում	-	(626)	(8,358)	(14,908)	-	-	(23,892)
2012թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	146,722	606,698	237,608	36,474	98,093	81,071	1,206,666
Տարվա մաշվածություն և ամորտիզացիա	43,724	187,239	82,351	18,199	32,171	25,543	389,227
Օտարում	-	(6,232)	(339)	(5,300)	(15,014)	-	(26,885)
2013թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	190,446	787,705	319,620	49,373	115,250	106,614	1,569,008
ՀԱՇՎԵԿՇՈՒՄՅՈՒՆ ԱՐԺԵՔ							
2013թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	1,447,742	605,523	242,297	47,887	87,003	203,997	2,634,449
2012թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	1,126,393	596,754	217,722	55,133	96,710	210,237	2,302,949
2011թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	1,111,974	495,658	163,750	46,496	66,302	154,413	2,038,593

Ամբողջությամբ մաշված ակտիվներ

2013թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ հիմնական միջոցների ցանկում ներառված ամբողջությամբ մաշված ակտիվների սկզբնական արժեքը կազմում է 581,057 հազար դրամ (2012թ.՝ 340,439 հազար դրամ):

2013թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ ոչ նյութական ակտիվների ցանկում ներառված ամբողջությամբ մաշված ակտիվների սկզբնական արժեքը կազմում է 10,638 հազար դրամ (2012թ.՝ 8,744 հազար դրամ):

Ներդրման փուլում գտնվող հիմնական միջոցներ

2013թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ հիմնական միջոցների ցանկում ներառված ներդրման փուլում գտնվող հիմնական միջոցների գումարը կազմում է 69,613 հազար դրամ (2012թ.՝ 130,915 հազար դրամ): Տվյալ սարքավորումները չեն ամորտիզացվում և դասակարգված են համաձայն իրենց դասերի:

Հիմնական միջոցների և ոչ նյութական ակտիվների սահմանափակումներ

2013թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Բանկը չի տիրապետել պարտավորությունների դիմաց գրավադրված կամ որևէ այլ սահմանափակման ենթակա հիմնական միջոցների և ոչ նյութական ակտիվների (2012թ.՝ նույնպես):

Պայմանագրային պարտավորություններ

2013թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Բանկն ունի պայմանագրային պարտավորություններ հիմնական միջոցների ձեռք բերման գծով 3,501 հազար դրամ գումարով (2012թ.՝ 18,834 հազար դրամ):

2013թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Բանկը չունի պայմանագրային պարտավորություններ ոչ նյութական ակտիվների գծով՝ (2012թ.՝ 6,027 հազար դրամ):

20 Այլ ակտիվներ

Հազար ՀՀ դրամ

	2013թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	2012թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ
Դրամային փոխանցումների և քլիրինգային համակարգերի շրջանակներում ստացվելիք գումարներ	468,071	743,871
Այլ ստացվելիք գումարներ	84,709	45,226
	552,780	789,097
Արժեզրկումից պահուստներ	(13,822)	-
Ընդամենը այլ ֆինանսական ակտիվներ	538,958	789,097
Կանխավճարներ	122,185	143,622
Թանկարժեք մետաղներ	160,701	137,606
Նյութեր և պաշարներ	53,829	54,497
Չօգտագործվող գույք	32,207	32,207
Բռնագանձված գրավներ	438,575	10,148
Այլ	3,811	16,291
	811,308	394,371
Արժեզրկումից պահուստներ	(4,500)	(4,068)
Ընդամենը այլ ոչ ֆինանսական ակտիվներ	806,808	390,303
	1,345,766	1,179,400

Տարվա ընթացքում Բանկի կողմից տրամադրված վարկերի ապահովվածություն հանդիսացող գրավների տնօրինման արդյունքում ձեռք բերված ֆինանսական և ոչ ֆինանսական ակտիվների մասնադամասները դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ ներկայացված են ստորև.

Հազար ՀՀ դրամ	2013թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	2012թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ
Անշարժ գույք	438,512	10,085
Այլ	63	63
Ընդամենը	438,575	10,148

Բանկի քաղաքականությունն է հետամուտ լինել գրավի իրացմանը պատշաճ կերպով և ժամկետներում: Բանկը հիմնականում չի օգտագործում ոչ կանխիկ գրավները իր սեփական գործունեության իրականացման համար: Ակտիվները չափվում են հաշվեկշռային արժեքի և իրական արժեքի համարժեքի վաճառքի ծախսումներից նվազագույնով:

Այլ ֆինանսական ակտիվների գծով արժեզրկման կորուստների պահուստի շարժը հետևյալն է.

Հազար ՀՀ դրամ	Ընդամենը
2012թ. հունվարի 1-ի դրությամբ	-
Տարվա ծախս	-
2012թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	-
Տարվա ծախս	14,118
Չուտ դուրս գրում	(296)
2013թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	13,822

Այլ ոչ ֆինանսական ակտիվների գծով արժեզրկման կորուստների պահուստի շարժը հետևյալն է.

Հազար ՀՀ դրամ	Ընդամենը
2012թ. հունվարի 1-ի դրությամբ	7,460
Տարվա հակադարձում	(3,703)
Ձուտ վերադարձ	311
2012թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	4,068
Տարվա ծախս	432
2013թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	4,500

21 Պարտավորություններ բանկերի նկատմամբ

Հազար ՀՀ դրամ	2013թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	2012թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ
Ստորադասված վարկ ՀՀ ԿԲ-ից	1,023,353	1,023,128
Այլ վարկեր ՀՀ ԿԲ-ից	486,006	464,459
Վարկեր առևտրային բանկերից	1,066,916	1,226,788
Լորո հաշիվներ	2,628	3,933
	2,578,903	2,718,308

2013թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ ստորադասված վարկն իրենից ներկայացնում է ՀՀ ԿԲ-ից ստացված վարկը, որի մարման ժամկետը լրանում է 2015թ. հունիսին և որի գծով կիրառվում է տարեկան 7.5% տոկոսադրույք (2012թ.՝ 7.5%): Սնանկացման դեպքում, ստորադասված փոխառությունը կմարվի Բանկի մյուս բոլոր պարտավորություններն ամբողջովին մարելուց հետո:

ՀՀ ԿԲ-ից այլ վարկեր հոդվածը ներառում է մաս վարկեր ստացված Գերմանա-Հայկական հիմնադրամից «Հիփոթեքային վարկավորման ծրագրի» շրջանակներում:

2013թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Բանկում միջոցներ չունի որևէ բանկ, որի մնացորդը գերազանցում է Բանկի սեփական կապիտալի 10%-ը (2012թ.՝ նույնպես):

2013 և 2012թթ. ընթացքում Բանկը չի ունեցել մայր գումարի, տոկոսների չվճարումներ կամ այլ խախտումներ:

22 Հաճախորդների ընթացիկ հաշիվներ և ավանդներ

Հազար ՀՀ դրամ	2013թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	2012թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ
Ընթացիկ հաշիվներ և ցպահանջ ավանդներ		
Անհատներ	8,415,709	5,276,363
Իրավաբանական անձինք	10,528,272	8,943,966
ՀՀ կառավարություն	23,577,682	28,210,081
Ժամկետային ավանդներ		
Անհատներ	22,423,960	17,327,441
Իրավաբանական անձինք	2,334,070	3,521,744
	67,279,693	63,279,595

ՀՀ կառավարության ընթացիկ հաշիվները իրենցից ներկայացնում են հաճախորդների կողմից ՀՀ մաքսային կոմիտեին փոխանցվելիք գումարներ:

2013թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Բանկում հաճախորդների ավանդների մնացորդները 1,450,030 հազար դրամ (2012թ-ին՝ 1,081,720 հազար դրամ) գումարով հանդիսանում են գրավ Բանկի կողմից տրամադրված վարկերի դիմաց:

Հաճախորդների ընթացիկ հաշիվների և ավանդների կենտրոնացում

2013թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ, բացառությամբ ՀՀ կառավարության հաշիվներից, Բանկն ունի երկու հաճախորդներ կամ կապակցված հաճախորդների խմբեր, որոնց միջոցների մնացորդները գերազանցում են Բանկի սեփական կապիտալի 10%-ը: 2013թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ այդ մնացորդները կազմում են 7,377,450 հազար դրամ (2012թ-ին՝ 6,450,536):

Ժամկետային ավանդներն ունեն հաստատուն տոկոսադրույքներ:

2013 և 2012թթ. ընթացքում Բանկը չի ունեցել մայր գումարի, տոկոսների չվճարումներ կամ այլ խախտումներ:

23 Այլ փոխառություններ

Հազար ՀՀ դրամ	2013թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	2012թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ
Փոխառություններ ոչ ռեզիդենտ բանկերից և միջազգային ֆինանսական կազմակերպություններից	28,890,692	22,424,378
Փոխառություններ ՀՀ կառավարությունից	2,736,552	5,095,267
Փոխառություններ տեղական ֆինանսական կազմակերպություններից	2,034,987	1,998,271
Թողարկված պարտատոմսեր	1,230,233	667,302
Ընդամենը այլ փոխառություններ	34,892,464	30,185,218

Այլ ֆինանսական կազմակերպությունների ավանդների և հաշիվների մնացորդների կենտրոնացում

2013թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Բանկն ունի յոթ պայմանագրային կողմ (2012թ-ին՝ հինգ), որոնց մնացորդները գերազանցում են Բանկի սեփական կապիտալի 10%-ը: 2013թ.

դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ այս մնացորդների ընդհանուր արժեքը կազմում է 30,030,821 հազար դրամ (2012թ-ին՝ 24,879,194 հազար դրամ):

ՀՀ կառավարությունից ստացված վարկերը ներառում են ՀՀ ԿԲ-ի (որը հանդես է գալիս որպես ՀՀ կառավարության գործակալ) և Բանկի միջև կնքված պայմանագրի շրջանակներում տրամադրված վարկերը, որոնք վերաբերում են Տնտեսության կայունացման վարկային ծրագրին, Փոքր և միջին ձեռնարկությունների զարգացման ծրագրին, Փոքր և միջին ձեռնարկությունների համար ֆինանսավորման մատչելիության ծրագրին: Պայմանագրի համաձայն ՀՀ ԿԲ-ն վարկեր է տրամադրում Բանկին՝ Բանկի կողմից հաճախորդներին տրամադրված որակավորված ենթավարկերը վերաֆինանսավորելու համար: Բանկը ենթարկվում է վարկային ռիսկի այս ենթավարկերի հետ կապված:

Թողարկված պարտատոմսերը ներառում են հետևյալ թողարկումները՝

2013թ. հուլիսի 20-ին Բանկի կողմից թողարկվել է 36 ամիս ժամկետայնությամբ 13% եկամտաբերությամբ 400,000,000 ՀՀ դրամ ընդհանուր արժեքով 40,000 հատ սովորական պարտատոմս:

2013թ. հունիսի 14-ին Բանկի կողմից թողարկվել է 36 ամիս ժամկետայնությամբ 8.5% եկամտաբերությամբ 1,000,000 ԱՄՆ դոլար ընդհանուր արժեքով 40,000 հատ սովորական պարտատոմս:

2012թ. հոկտեմբերի 20-ին Բանկի կողմից թողարկվել է 36 ամիս ժամկետայնությամբ 9% եկամտաբերությամբ 1,000,000 ԱՄՆ դոլար ընդհանուր արժեքով 40,000 հատ սովորական պարտատոմս:

Այլ փոխառությունների մի մասն ունեն հաստատուն, մյուսները՝ փոփոխական տոկոսադրույքներ:

2013 և 2012թթ. ընթացքում Բանկը չի ունեցել մայր գումարի, տոկոսների չվճարումներ կամ այլ խախտումներ:

24 Այլ պարտավորություններ

Հազար ՀՀ դրամ	2013թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	2012թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ
Աշխատավարձ և նմանատիպ վճարներ	313,018	233,774
Մատակարարներին վճարվելիք գումարներ	80,482	99,397
Այլ ֆինանսական պարտավորություններ	23,958	880
Ընդամենը այլ ֆինանսական պարտավորություններ	417,458	334,051
Այլ վճարվելիք հարկեր	101,614	84,327
Այլ ոչ ֆինանսական պարտավորություններ	122,714	186,986
Ընդամենը այլ ոչ ֆինանսական պարտավորություններ	224,328	271,313
Ընդամենը այլ պարտավորություններ	641,786	605,364

25 Բաժնետիրական կապիտալ

2013թ. և 2012թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Բանկի գրանցված և ամբողջությամբ վճարված բաժնետիրական կապիտալը կազմում էր 6,387,505 հազար դրամ: Համաձայն Բանկի կանոնադրության, բաժնետիրական կապիտալը կազմված է թվով 1,277,501 հատ սովորական անվանական բաժնետոմսերից՝ յուրաքանչյուրը համապատասխանաբար 5,000 դրամ անվանական արժեքներով:

Բանկի հայտարարված սովորական անվանական բաժնետոմսերի առավելագույն չափը սահմանված է 2,000,000 հատ բաժնետոմս:

2012թ. ընթացքում թողարկվել է 85,100 բաժնետոմսեր: Բաժնետոմսերը տեղաբաշխվել են 761,879 հազար դրամ հավելավճարով:

2013թ. և 2012թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Բանկի բաժնետերերն են.

Հազար ՀՀ դրամ	2013թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	
	Վճարված բաժնետիրական կապիտալ	Բաժնեմասը վճարված կապիտալում
«Ֆլեշ» ՍՊԸ	4,422,680	69.24%
Վերակառուցման և Ջարգացման Եվրոպական Բանկ	1,596,880	25.00%
Ռուալ Իմպուլս Հիմնադրամ II Ս.Ա. ՍԻ ԿԱՎ-ՍԻՖ	319,125	4.99%
Այլ բաժնետերեր	48,820	0.77%
	6,387,505	100%

2013թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Բանկի կողմից հետ գնված բաժնետոմսեր չեն եղել: Սովորական բաժնետոմսերի բաժնետերերը ունեն մեկ ձայնի իրավունք Բանկի տարեկան և ընդհանուր ժողովներում և իրավունք ստանալու շահաբաժին:

2013թ. ընթացքում Բանկի կողմից հայտարարված և վճարված շահաբաժինները կազմում են 297,018 հազար դրամ կամ 232.5 դրամ մեկ բաժնետոմսի համար (2012թ-ին՝ 268,290 հազար դրամ կամ 225 դրամ մեկ բաժնետոմսի համար):

2012թ. հոկտեմբերի 9-ին Բանկի, «Ֆլեշ» ՍՊԸ-ի (Մայր կազմակերպություն) և Rural Impulse Fund jsc (Ներդրող) միջև կնքված Հիմնադիր պայմանագրի համաձայն Rural Impulse Fund jsc պետք է առաջարկվի Բանկի լրացուցիչ բաժնետոմսերը գնելու հնարավորություն Բանկի կապիտալի համալրման միջոցով կամ, եթե կապիտալի համալրում տեղի չունենա, Մայր կազմակերպության նկատմամբ գնման օպցիոն կիրառելու միջոցով՝ Բանկի սեփական կապիտալի բազմապատիկին հավասար գնով, որպեսզի Ներդրողի բաժնեմասը Բանկում հասնի 10%:

Բաշխման ենթակա Բանկի պահուստները սահմանափակվում են կուտակված շահույթով՝ հաշվարկված համաձայն ՀՀ օրենսդրության: Բաշխման ոչ ենթակա միջոցները ներկայացված են գլխավոր պահուստով, որը ստեղծված է համաձայն ՀՀ օրենսդրության պահանջների՝ ընդհանուր բանկային ռիսկերը, ներառյալ հնարավոր կորուստները և այլ չնախատեսված ռիսկերը և ծախսերը փոխհատուցելու նպատակով: Պահուստը ստեղծվել է համաձայն Բանկի կանոնադրության, որը նախատեսում է պահուստի ստեղծում այդ նպատակների համար ոչ պակաս քան հաշվապահական հաշվառման հաշիվներում արտացոլված բաժնետիրական կապիտալի 15%-ի չափով:

26 Պայմանական պարտավորություններ

Իրավական և հարկային պարտավորություններ

Հայաստանի Հանրապետության հարկային համակարգը կարգավորող օրենսդրական դաշտը աչքի է ընկնում հաճախակի կատարվող փոփոխություններով և լրացումներով: Վերջիններս երբեմն հստակ չեն, հակասական են և պահանջում են մեկնաբանություններ: Շատ դեպքերում, այս կամ այն հարցում տարբեր հարկային և իրավասու մարմիններ ունեն տարբեր մեկնաբանություններ:

Հաճախ հարկային մարմինները ներկայացնում են պահանջներ այնպիսի գործարքների կամ հաշվառման մեթոդների նկատմամբ, որոնց նկատմամբ նախկինում դիտողություններ չեն եղել: Դրա հետևանքով կարող են առաջանալ լրացուցիչ տույժեր և տուգանքներ: Հարկային ստուգումները կարող են ընդգրկել հաշվետու տարվան անմիջապես նախորդող 3 տարի ժամանակաշրջան, սակայն որոշ պայմաններում ստուգումները կարող են ընդգրկել ավելի վաղ ժամանակաշրջաններ:

Ղեկավարությունը համոզված է, որ Բանկն իր գործունեությունը ծավալում է օրենսդրությամբ նախատեսված պահանջների շրջանակներում, և ամբողջությամբ կատարել է իր հարկային պարտավորությունները:

Բանկին ներկայացվող դատական հայցերի առումով Բանկի ղեկավարությունը համոզված է, որ դրանց հետևանքով առաջացող պարտավորությունները էական ազդեցություն չեն ունենա Բանկի ֆինանսական վիճակի կամ ապագա գործառնությունների արդյունքների վրա:

Պարտքային ռիսկ պարունակող պարտավորություններ, երաշխիքներ և այլ ֆինանսական պայմանագրեր

Իր գործունեության ընթացքում Բանկը տրամադրում է իր հաճախորդներին հետհաշվեկշռային ռիսկ պարունակող ֆինանսական գործիքներ: Նշված ֆինանսական գործիքները, որոնք ունեն վարկային ռիսկի տարբեր մակարդակներ, չեն արտացոլում ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվության մեջ:

Դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ անվանական կամ պայմանագրային գումարները հետևյալն են.

Հազար ՀՀ դրամ	2013թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	2012թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ
Վարկերի և վարկային գծերի գծով պարտավորվածություններ	1,260,127	916,693
Վարկային քարտերի գծով պարտավորվածություններ	3,465,188	2,938,878
Չօգտագործված օվերդրաֆտներ	125,839	270,483
Երաշխիքներ և ակրեդիտիվներ	1,250,793	743,787
Ընդամենը պարտքային ռիսկ պարունակող պարտավորություններ	6,101,947	4,869,841

Վարկային պարտավորությունների, երաշխիքների և այլ ֆինանսական միջոցների պարտքային ռիսկի առավելագույն չափը լավագույնս ներկայացված է այս պարտավորությունների և պայմանական պարտավորությունների ընդհանուր գումարում:

Պարտավորություններ գործառնական վարձակալության գծով – բանկը որպես վարձակալող

Բանկն իր գործունեությունն ապահովելու նպատակով կնքում է առևտրային վարձակալության պայմանագրեր փոխադրամիջոցներ, շենք և տարածքներ վարձակալելու նպատակով:

Հազար ՀՀ դրամ	2013թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	2012թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ
Մինչև 1 տարի	294,759	268,597
1-5 տարի	650,392	578,064
5 տարուց ավելի	6,518	4,480
Ընդամենը պարտավորություններ գործառնական վարձակալության գծով	951,669	851,141

Կապիտալ բնույթի պարտավորություններ

Կապիտալ բնույթի պարտավորությունների վերաբերյալ տեղեկատվությունը բացահայտված է 19 ծանոթագրությունում:

Ապահովագրություն

Հայաստանում ապահովագրության ոլորտը գտնվում է զարգացման փուլում, և այլ երկրներին հատուկ բազմաթիվ ապահովագրության ձևաչափեր հիմնականում դեռևս կիրառելի չեն: 2013-ի դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Բանկին սեփականության իրավունքով պատկանող շենքերը և փոխադրամիջոցները ապահովագրված են: Բանկն ունի բանկային ռիսկերի համալիր ապահովագրություն էլեկտրոնային և համակարգչային հանցագործությունների և մասնագիտական պատասխանատվության համար, ինչպես նաև ընդհանուր պատասխանատվության ապահովագրություն:

Սկսած 2005թ. Բանկը հանդիսանում է ավանդների պարտադիր ապահովագրական համակարգի անդամ: Նշված համակարգը գործում է համաձայն ՀՀ օրենսդրության պահանջների և կանոնակարգվում է Ֆիզիկական անձանց բանկային ավանդների հատուցումը երաշխավորելու մասին օրենքով: Ապահովագրությունը մարում է Բանկի պարտավորությունները ֆիզիկական անձանց ավանդների գծով 4,000 հազար դրամ ընդհանուր գումարով (մինչև 2,000 հազար դրամ արտարժույթով ավանդների դեպքում) Բանկի սնանկացման և բանկային արտոնագրի հետ կանչման դեպքում:

27 Գործարքներ կապակցված կողմերի հետ

Համաձայն ՀՀՍՄ 24 «Կապակցված կողմերի բացահայտում» կողմերը համարվում են կապակցված, եթե նրանցից մեկը կարող է վերահսկել մյուսին կամ նշանակալի ազդեցություն ունենալ մյուսի վրա՝ ֆինանսական և գործառնական որոշումներ կայացնելիս: Ներկայացվող հաշվետվությունների առումով Բանկի կապակցված կողմերն են՝ նրա բաժնետերերը, ղեկավար անձնակազմի անդամները, ինչպես նաև նրանց հետ կապակցված անձիք և նրանց կողմից վերահսկվող կազմակերպությունները:

Բանկի վերջնական վերահսկող է համարվում ՀՀ գործարար Բարսեղ Բեգլարյանը, ով հանդիսանում է Բանկի բաժնետեր «Ֆլեշ» ՍՊԸ-ի սեփականատերը:

Բանկն իր գործունեության ընթացքում ներգրավված է լինում կապակցված կողմերի հետ մի շարք գործարքներում: Այդ գործարքները ներառում են վարկերը, ավանդները և այլն:

Գործարքների ծավալները, մնացորդները տարվա վերջի դրությամբ և տարվա եկամուտ և ծախսերը հետևյալն են.

	2013թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ		2012թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	
	Բաժնետերեր և կապակցված կողմեր	Ղեկավար անձնակազմ և կապակցված կողմեր	Բաժնետերեր և կապակցված կողմեր	Ղեկավար անձնակազմ և կապակցված կողմեր
Ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվություն				
Հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխառություններ				
Վարկի մնացորդը հունվարի 1-ի դրությամբ	65	108,098	5,335	132,575
Տարվա ընթացքում տրամադրված վարկեր	2,417	432,844	992	519,237
Տարվա ընթացքում մարված վարկեր	(2,412)	(484,346)	(6,262)	(543,714)
Վարկի մնացորդը դեկտեմբերի 31 դրությամբ, համախառն	70	56,596	65	108,098
Արժեզրկումից պահուստ	-	(718)	-	(1,451)
Մնացորդը դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	70	55,878	65	106,647
Պարտավորություններ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ				
Մնացորդը հունվարի 1-ի դրությամբ	10,071,529	-	9,107,448	-
Տարվա ընթացքում ստացված	2,303,907	-	15,905,836	-
Տարվա ընթացքում վճարված	(6,385,895)	-	(14,941,755)	-
Դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	5,989,541	-	10,071,529	-
Պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ				
Ավանդներ հունվարի 1-ի դրությամբ	1,845,340	2,347,170	1,833,150	2,175,017
Տարվա ընթացքում ստացված ավանդներ	120,282,096	28,823,894	127,399,060	23,310,669
Տարվա ընթացքում վճարված ավանդներ	(119,750,897)	(26,973,722)	(127,386,870)	(23,138,516)
Ավանդներ դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	2,376,539	4,197,342	1,845,340	2,347,170
Տրված երաշխիքների մնացորդը	33,840	319,209	-	100,000
Շահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվություն				
Տոկոսային եկամուտ վարկերի գծով	19	7,858	208	7,499
Վարկերի կորուստի գծով ծախսի հակադարձում	-	733	54	245
Միջնորդավճարների գծով եկամուտ	8,892	5,945	2,484	6,250
Արտարժույթի առք ու վաճառքից զուտ եկամուտ	4,271	27,908	3,695	19,448
Ջուտ վնաս արտարժույթի վերագնահատումից	(140,129)	(151,285)	(401,166)	(184,562)
Տոկոսային ծախսեր ֆինանսական կազմակերպություններից ներգրաված միջոցների դիմաց	(637,316)	-	(594,597)	-
Տոկոսային ծախսեր հաճախորդներ ավանդների գծով	(55,774)	(235,215)	(51,699)	(169,133)
Միջնորդավճարների գծով ծախսեր	(43,641)	-	(40,199)	-
Այլ գործառնական ծախսեր, այդ թվում Վարձակալության գծով ծախսեր	-	(72,927)	-	(72,787)

Դեկավար անձնակազմի գծով կատարված փոխհատուցումները հետևյալն են.

Հազար ՀՀ դրամ	2013	2012
Աշխատավարձ և այլ կարճաժամկետ վճարումներ	226,949	174,574
Սոցիալական ապահովագրության վճարներ	-	9,857
Ընդամենը դեկավար անձնակազմի գծով կատարված փոխհատուցումներ	226,949	184,431

Բանկի հետ կապված անձանց տրամադրված վարկերը վճարման են ենթակա 1-ից 13 տարիների ընթացքում և դրանց տոկոսադրույքը կազմում է 6%-24% (2012թ.՝ 6%-24%):

28 Իրական արժեքի չափումը

Ֆինանսական և ոչ ֆինանսական ակտիվներն ու պարտավորությունները ներկայացվում են համաձայն իրական արժեքի հիերարխիայի: Այս հիերարխիան բաժանում է ֆինանսական և ոչ ֆինանսական ակտիվներն ու պարտավորությունները երեք մակարդակների՝ հիմք ընդունելով դրանց իրական արժեքի չափման ժամանակ օգտագործված գործիքների նշանակալիությունը: Իրական արժեքի հիերարխիան ունի հետևյալ երեք մակարդակները՝

Մակարդակ 1 - նույն ակտիվների և պարտավորությունների գծով ակտիվ շուկաներում գնանշվող գները (չճշգրտված):

Մակարդակ 2- Մակարդակ 1-ում ներառված գնանշվող գներից տարբեր այլ ելակետային տվյալներ, որոնք ակտիվի և պարտավորության համար դիտարկելի են ուղղակիորեն (այսինքն՝ որպես գներ) և թե՛ անուղղակիորեն (այսինքն՝ գների հիման վրա ստացվող):

Մակարդակ 3 - ակտիվի կամ պարտավորության գծով ելակետային տվյալներ, որոնք հիմնված չեն դիտարկվող շուկայական տվյալների վրա (ոչ դիտարկելի ելակետային տվյալներ):

28.1 Իրական արժեքով չափվող ֆինանսական գործիքներ

Ստորև բերված աղյուսակը ներկայացնում է ֆինանսական ակտիվների և պարտավորությունների իրական արժեքը, որոնք ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում չեն չափվել իրենց իրական արժեքով և ըստ մակարդակի վերլուծում է դրանք իրական արժեքի հիերարխիայում, թե իրական արժեքի չափումը որ դասում է դասակարգված:

	Մակարդակ 1	Մակարդակ 2	Մակարդակ 3	2013թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	
				Ընդամենը իրական արժեք	Ընդամենը հաշվեկշռային արժեք
ՖԻՆԱՆՍԱԿԱՆ ԱԿՏԻՎՆԵՐ					
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	-	43,926,729	-	43,926,729	43,926,729
Բանկերին և այլ ֆինանսական կազմակերպություններին տրված վարկեր և փոխառվածքներ	-	4,385,009	-	4,385,009	4,385,009
Հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխառվածքներ	-	59,594,347	-	59,594,347	59,594,347
Այլ ակտիվներ	-	538,958	-	538,958	538,958

	Մակարդակ 1	Մակարդակ 2	Մակարդակ 3	2013թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	
				Ընդամենը իրական արժեք	Ընդամենը հաշվեկշռային արժեք
ՖԻՆԱՆՍԱԿԱՆ ՊԱՐՏԱՎՈՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ					
Պարտավորություններ բանկերի նկատմամբ	-	2,578,903	-	2,578,903	2,578,903
Հաճախորդների ընթացիկ հաշիվներ և ավանդներ	-	67,279,693	-	67,279,693	67,279,693
Այլ փոխառություններ	-	34,892,464	-	34,892,464	34,892,464
Այլ պարտավորություններ	-	417,458	-	417,458	417,458

Բանկերին և այլ ֆինանսական կազմակերպություններին տրված վարկեր և փոխատվություններ

Մեկ ամիս մարման ժամկետ ունեցող ակտիվների և պարտավորությունների համար, հաշվեկշռային արժեքը մոտավոր արտացոլում է իրական արժեքը, քանի որ այս ֆինանսական գործիքների մարման ժամկետները բավականին կարճ են: Մեկ ամսից ավելի մարման ժամկետ ունեցող ակտիվների և պարտավորությունների իրական արժեքը սահմանվում է ակնկալվող ապագա դրամական հոսքերի հաշվարկից ելնելով և զեղչվում է տարվա վերջի դրությամբ գործող համապատասխան տոկոսադրույքներով, որոնք հիմնականում համընկնում են գործող տոկոսադրույքներին:

Հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխատվություններ

Փոփոխվող դրույքաչափերով գործիքների իրական արժեքը հավասար է նրանց հաշվեկշռային արժեքին: Այն միջոցների գնահատված իրական արժեքները, որոնք ունեն ֆիքսված տոկոսադրույք, սահմանվում են ելնելով ակնկալվող ապագա դրամական հոսքերի հաշվարկից, որոնք զեղչվում են նման պարտքային ռիսկ և մարման ժամկետ ունեցող գործիքների ընթացիկ տոկոսադրույքներով: Կիրառվելիք տոկոսադրույքները կախված են վարկառուի վարկային ռիսկից և տատանվում են 6% մինչև 24% տարեկան (2012թ. 6% մինչև 24% տարեկան):

Արժեզրկված վարկերի իրական արժեքը հաշվարկվում է գրավի առարկայի վաճառքից ակնկալվող դրամական հոսքերի հիման վրա: Գրավի առարկայի արժեքը հիմնված է անկախ, մասնագիտական որակավորում ունեցող գույքի գնահատողի իրականացրած գնահատումների վրա:

Պարտավորություններ բանկերի, ֆինանսական կազմակերպությունների և հաճախորդների նկատմամբ

Ֆինանսական կազմակերպությունների և հաճախորդների ավանդների իրական արժեքը գնահատվում է օգտագործելով զեղչված դրամական հոսքերի մեթոդը, կիրառելով նմանատիպ մարման ժամկետ ունեցող ավանդների համար առաջարկվող դրույքաչափերը: Ցպահանջ վճարվելիք ավանդների իրական արժեքը հաշվետու ամսաթվին վճարվելիք գումարն է:

Այլ փոխառություններ

Ֆիքսված և չգնանշվող տոկոսադրույքներով ավանդների և փոխառությունների գնահատված իրական արժեքը սահմանվում է, ելնելով ակնկալվող ապագա դրամական հոսքերի հաշվարկից, որոնք զեղչվում են նմանատիպ մարման ժամկետ ունեցող նոր պարտքային գործիքների տոկոսադրույքներով:

28.2 Իրական արժեքով չափվող ֆինանսական գործիքներ

Հազար ՀՀ դրամ

2013թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ

	Մակարդակ 1	Մակարդակ 2	Մակարդակ 3	Ընդամենը
ՖԻՆԱՆՍԱԿԱՆ ԱԿՏԻՎՆԵՐ				
Պարտքային գործիքներ	-	13,294,318	-	13,294,318
Զուտ իրական արժեք	-	13,294,318	-	13,294,318

Հազար ՀՀ դրամ

2012թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ

	Մակարդակ 1	Մակարդակ 2	Մակարդակ 3	Ընդամենը
ՖԻՆԱՆՍԱԿԱՆ ԱԿՏԻՎՆԵՐ				
Շահույթի կամ վնասի միջոցով իրական արժեքով չափվող ֆինանսական գործիքներ	-	2,734	-	2,734
Պարտքային գործիքներ	-	7,906,774	-	7,906,774
Զուտ իրական արժեք	-	7,909,508	-	7,909,508

Իրական արժեքի չափման մեթոդները և գնահատման մեխանիզմը չեն փոփոխվել նախորդ հաշվետու ժամանակաշրջանի համեմատությամբ:

Չգնանշվող ՀՀ և այլ երկրների բաժնեմասային ներդրումներ

Բանկի ներդրումների իրական արժեքը չգնանշվող ՀՀ բաժնեմասային արժեթղթերում չի կարող արժանահավատորեն գնահատվել և հետևաբար դուրս է մնում այս բացահայտումից: Սեփական կապիտալի այս ներդրումների վերաբերյալ լրացուցիչ տեղեկատվության համար տես Ծան. 16-ը:

29 Ֆինանսական ակտիվների և ֆինանսական պարտավորությունների հաշվանցում

Իր գործունեության ընթացքում Բանկը ֆինանսական գործիքների հետ իրականացնում է տարբեր գործառնություններ, որոնք կարող են ներկայացվել զուտ արժեքով, եթե գոյություն ունի օրենսդրորեն հաստատված իրավունք իրականացնելու հաշվառված գումարների հաշվանցում, ինչպես նաև մտադրություն իրականացնելու հաշվանցում կամ միաժամանակ իրացնելու ակտիվը և մարելու պարտավորությունը:

Ստորև բերված աղյուսակը ներկայացնում է ֆինանսական ակտիվներն ու ֆինանսական պարտավորությունները, որոնք ենթակա են հաշվանցման համաձայն հաշվանցման գլխավոր համաձայնագրի կամ համանման պայմանագրերի, որը ներառում է նմանատիպ ֆինանսական գործիքները, անկախ այն բանից, դրանք հաշվանցվել են ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվության մեջ թե ոչ:

Հազար ՀՀ դրամ

	2013թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ				
	Կապակցված գումարներ, որոնք չեն հաշվանցվել ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվության մեջ				
	Հաշվանցված գումարներ				
	Հաշվանցված ֆինանսական ակտիվների /պարտավորությունների համախառն մեծություն	Ներկայացված գուտ արժեքներ	Ֆինանսական գործիքներ չճանաչված ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում	Զուտ արժեքներ	
ՖԻՆԱՆՍԱԿԱՆ ԱԿՏԻՎՆԵՐ					
Հակադարձ հետգնման պայմանագրեր (ծանոթագրություն 17,18)	872,650	-	872,650	(913,988)	(41,338)
	872,650	-	872,650	(913,988)	(41,338)

Հազար ՀՀ դրամ

	2012թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ				
	Կապակցված գումարներ, որոնք չեն հաշվանցվել ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվության մեջ				
	Հաշվանցված գումարներ				
	Հաշվանցված ֆինանսական ակտիվների /պարտավորությունների համախառն մեծություն	Ներկայացված գուտ արժեքներ	Ֆինանսական գործիքներ չճանաչված ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում	Զուտ արժեքներ	
ՖԻՆԱՆՍԱԿԱՆ ԱԿՏԻՎՆԵՐ					
Հակադարձ հետգնման պայմանագրեր (ծանոթագրություն 17,18)	5,322,169	-	5,322,169	(5,506,038)	(183,869)
	5,322,169	-	5,322,169	(5,506,038)	(183,869)

30 Ակտիվների և պարտավորությունների ժամկետային վերլուծություն

Հետևյալ աղյուսակը ներկայացնում է ֆինանսական ակտիվները և պարտավորություններն ըստ սպասվելիք մարման ժամկետների: Բանկի չզեղչված պայմանագրային պարտավորությունների մասին տեղեկատվությունը ներկայացված է ծանոթագրություն 31.3-ում:

Հազար ՀՀ դրամ

	2013թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ							
	Ցպահանջ և մինչև 1 ամիս	1-ից 3 ամիս	3-ից 12 ամիս	Մինչև 12 ամիս, ենթա-հանրագումար	1-ից 5 տարի	5 տարուց ավելի	12 ամիսից ավելի, ենթա-հանրագումար	Ընդամենը
ԱԿՏԻՎՆԵՐ								
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	43,926,729	-	-	43,926,729	-	-	-	43,926,729
Վաճառքի համար մատչելի ներդրումներ	494,309	602,095	1,128,149	2,224,553	10,816,031	309,573	11,125,604	13,350,157
Բանկերին և այլ ֆինանսական կազմակերպություններին տրված վարկեր և փոխատվություններ	2,236,793	667,831	190,280	3,094,904	1,157,533	132,572	1,290,105	4,385,009
Հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխատվություններ	11,263,727	6,902,936	8,311,721	26,478,384	30,412,709	2,703,254	33,115,963	59,594,347
Այլ ակտիվներ	538,958	-	-	538,958	-	-	-	538,958
ԸՆԴԱՄԵՆՆԸ ԱԿՏԻՎՆԵՐ	58,460,516	8,172,862	9,630,150	76,263,528	42,386,273	3,145,399	45,531,672	121,795,200

Հազար ՀՀ դրամ

2013թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ

	Ցպահանջ և մինչև 1 ամիս	1-ից 3 ամիս	3-ից 12 ամիս	Մինչև 12 ամիս, ենթա- հանրա- գումար	1-ից 5 տարի	5 տարուց ավելի	12 ամսից ավելի, ենթա- հանրա- գումար	Ընդամենը
ՊԱՐՏԱՎՈՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ								
Պարտավորություններ բանկերի նկատմամբ	427,940	957,136	173,845	1,558,921	1,019,982	-	1,019,982	2,578,903
Հաճախորդների ընթացիկ հաշիվներ և ավանդներ	47,193,417	4,870,692	7,895,096	59,959,205	7,315,650	4,838	7,320,488	67,279,693
Այլ փոխառություններ	1,392,881	2,377,574	5,061,537	8,831,992	25,136,956	923,516	26,060,472	34,892,464
Այլ պարտավորություններ	417,458	-	-	417,458	-	-	-	417,458
Ընդամենը պարտավորություններ	49,431,696	8,205,402	13,130,478	70,767,576	33,472,588	928,354	34,400,942	105,168,518
Զուտ Դիրք	9,028,820	(32,540)	(3,500,328)	5,495,952	8,913,685	2,217,045	11,130,730	16,626,682
Կուտակված ճեղքվածք	9,028,820	8,996,280	5,495,952		14,409,637	16,626,682		

Հազար ՀՀ դրամ

2012թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ

	Ցպահանջ և մինչև 1 ամիս	1-ից 3 ամիս	3-ից 12 ամիս	Մինչև 12 ամիս, ենթա- հանրա- գումար	1-ից 5 տարի	5 տարուց ավելի	12 ամսից ավելի, ենթա- հանրա- գումար	Ընդամենը
ԱԿՏԻՎՆԵՐ								
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	41,283,033	-	-	41,283,033	-	-	-	41,283,033
Շահույթի կամ վնասի միջոցով իրական արժեքով չափվող ֆինանսական գործիքներ	2,734	-	-	2,734	-	-	-	2,734
Վաճառքի համար մատչելի ներդրումներ	68,945	697,590	698,168	1,464,703	5,702,952	794,958	6,497,910	7,962,613
Բանկերին և այլ ֆինանսական կազմակերպություններին տրված վարկեր և փոխառություններ	5,011,730	607,402	376,733	5,995,865	878,861	420,000	1,298,861	7,294,726
Հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխառություններ	3,852,542	7,061,708	13,371,319	24,285,569	27,125,331	2,251,123	29,376,454	53,662,023
Այլ ակտիվներ	789,097	-	-	789,097	-	-	-	789,097
Ընդամենը ակտիվներ	51,008,081	8,366,700	14,446,220	73,821,001	33,707,144	3,466,081	37,173,225	110,994,226
ՊԱՐՏԱՎՈՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ								
Պարտավորություններ բանկերի նկատմամբ	36,476	3,044	1,317,801	1,357,321	1,360,987	-	1,360,987	2,718,308
Հաճախորդների ընթացիկ հաշիվներ և ավանդներ	44,692,791	2,016,121	13,181,301	59,890,213	3,386,574	2,808	3,389,382	63,279,595
Այլ փոխառություններ	397,188	760,757	6,403,165	7,561,110	21,629,638	994,470	22,624,108	30,185,218
Այլ պարտավորություններ	334,051	-	-	334,051	-	-	-	334,051
Ընդամենը պարտավորություններ	45,460,506	2,779,922	20,902,267	69,142,695	26,377,199	997,278	27,374,477	96,517,172
Զուտ Դիրք	5,547,575	5,586,778	(6,456,047)	4,678,306	7,329,945	2,468,803	9,798,748	14,477,054
Կուտակված ճեղքվածք	5,547,575	11,134,353	4,678,306		12,008,251	14,477,054		

31 Ռիսկի կառավարում

Բանկային գործունեությանը բնորոշ է ֆինանսական ռիսկերի բազմազանություն և այդ գործունեությունը ենթադրում է ռիսկերի որոշակի աստիճանի և համադրությունների վերլուծություն, գնահատում, ընդունում և կառավարում:

Ռիսկերի կառավարումը Բանկն իրականացնում է բացահայտման, գնահատման և մոնիթորինգի մշտական գործընթացների, ինչպես նաև ռիսկերի սահմանաչափերի հաստատման և ներքին վերահսկողության այլ միջոցառումների միջոցով: Ռիսկերի կառավարման գործընթացը էական նշանակություն ունի Բանկի շահութաբերության կայունության ապահովման գործում, և Բանկի յուրաքանչյուր աշխատակից պատասխանատվություն է կրում իր պարտականությունների հետ կապված ռիսկերի առաջացման համար: Բանկի գործունեությունը ենթարկվում է պարտքային, իրացվելիության, շուկայական և գործառնական ռիսկերի:

Ռիսկերի կառավարման կառուցվածք

Ռիսկերի կառավարումն իրականացվում է Բանկի կառուցվածքային տարբեր մակարդակներում:

Բանկի Խորհուրդ

Խորհուրդը պատասխանատու է ռիսկերի կառավարման ընդհանուր վերահսկողության, ռազմավարության հաստատման և ռիսկերի կառավարման սկզբունքների հաստատման համար:

Բանկի վարչություն

Բանկի վարչությունը պատասխանատու է ռիսկերի կառավարման գործընթացի վերահսկման համար:

Խորհրդին կից աուդիտի և ռիսկերի կառավարման հանձնաժողով

Ռիսկերի կոմիտեն ընդհանուր պատասխանատվություն է կրում ռիսկերի կառավարման ռազմավարության, սկզբունքների, հալեցակարգերի, քաղաքականության և սահմանների մշակման ու կիրառման համար: Այն պատասխանատու է ռիսկերի կառավարման կարևոր խնդիրների համար և վերահսկում է դրանց նկատմամբ ընդունված համապատասխան որոշումների կատարումը:

Ակտիվների և պասիվների կառավարման հանձնաժողով

Ակտիվների և պասիվների կառավարման հանձնաժողովը պատասխանատվություն է կրում իրացվելիության և շուկայական ռիսկերի կառավարման, բանկի ակտիվների և պարտավորությունների կառավարման համար, իր լիազորությունների շրջանակներում որոշումներ է կայացնում վերոհիշյալ ռիսկերի գծով:

Վարկային կոմիտե

Վարկային կոմիտեները իրենց իրավասությունների շրջանակներում որոշումներ են ընդունում պարտքային ռիսկի ընդունման վերաբերյալ, պատասխանատվություն են կրում պարտքային ռիսկի զսպմանն ուղղված սահմանաչափերի պահպանման համար:

Ռիսկերի կառավարման վարչություն

Ռիսկերի կառավարման ստորաբաժանումը պատասխանատու է բանկային ռիսկերի բացահայտման, գնահատման, վերլուծության, մոնիթորինգի և հսկողության համար: Այն պատասխանատու է նաև ռիսկերի գնահատման համապատասխան հաշվետվությունների բազայի ստեղծման համար:

Ներքին աուդիտ

Բանկի կողմից իրականացվող ռիսկի կառավարման գործընթացը յուրաքանչյուր տարի աուդիտի է ենթարկվում ներքին աուդիտի բաժնի կողմից, որը ստուգում է ինչպես ընթացակարգերի ամբողջականությունը, այնպես էլ Բանկի գործունեության համապատասխանությունը ընթացակարգերին: Ներքին աուդիտի բաժինը անցկացված ստուգումների արդյունքները քննարկում է ղեկավարության հետ և իր եզրակացություններն ու առաջարկները ներկայացնում է Խորհրդին կից Աուդիտի և ռիսկերի կառավարման հանձնաժողով:

Ռիսկի գնահատման և ռիսկերի ներկայացման համակարգեր

Բանկի ռիսկերը գնահատվում են այն մեթոդով, որն արտացոլում է ինչպես սպասվող կորուստը, որը հնարավոր է սովորական գործունեության ընթացքում, այնպես էլ անսպասելի կորուստները, որոնք իրենցից ներկայացնում են փաստացի ամենաշատ կորուստների արժեքը ըստ վիճակագրական մոդելների հիմքի: Մոդելում կիրառվում են նախորդ փորձից ստացված և շտկված հնարավորությունների նշանակությունները, հաշվի առնելով տնտեսական պայմանները: Բանկը նաև մոդելավորում է «վատագույն դեպքերը», որոնք տեղ կունենան քիչ հավանական թվացող դեպքերի առաջացման ժամանակ:

Ռիսկերի մոնիթորինգը և կառավարումը հիմնականում հիմնված է Բանկի կողմից սահմանված ռիսկերի սահմանաչափերի վրա: Այս սահմանաչափերը արտացոլում են Բանկի գործարար ռազմավարությունը և շուկայական պայմանները, որոնցում գործում է Բանկը, ինչպես նաև Բանկի համար ընդունելի ռիսկի մակարդակը, որը Բանկը պատրաստ է ընդունել, ընդ որում հատուկ ուշադրություն է դարձվում առանձին բնագավառների վրա: Բացի դրանից, Բանկը վերահսկում և գնահատում է իր ընդհանուր կարողությունը կրել ռիսկեր՝ կապված բոլոր տեսակի ռիսկերի և գործառնությունների համապարփակ դիրքերի հետ:

Գործունեության բոլոր տեսակների գծով ստացվող տեղեկատվությունը ուսումնասիրվում և մշակվում է ռիսկերի վերլուծության, վերահսկողության և գնահատման նպատակով: Տվյալ տեղեկատվությունը բացատրություններով ներկայացվում է Բանկի վարչությանը: Հաշվետվությունը պարունակում է տեղեկություններ վարկային ռիսկի համապարփակ չափի, ռիսկի սահմանված սահմանաչափերի բացառությունների վերաբերյալ, արտարժույթային ռիսկի, իրացվելիության ցուցանիշների և սթրես թեստերի վերաբերյալ: Յուրաքանչյուր ամիս տրամադրվում է ռիսկերի վերաբերյալ տեղեկատվություն ըստ տնտեսության ճյուղերի կենտրոնացումների: Ակտիվների և պասիվների կառավարման հանձնաժողովը և վարկային ռիսկերի գնահատման հանձնաժողովը ամսական կտրվածքով ստանում են ռիսկերի վերաբերյալ մանրամասն հաշվետվություն, որը պարունակում է ամբողջ անհրաժեշտ տեղեկատվությունը Բանկի ռիսկերի գնահատման և համապատասխան որոշումների կայացման համար:

Բանկի բոլոր մակարդակների համար կազմվում են ռիսկերի վերաբերյալ տարբեր հաշվետվություններ, որոնք տարածվում են, որպեսզի Բանկի բոլոր բաժիններին ապահովեն հասանելիություն ընդհանուր, անհրաժեշտ և ժամանակին համապատասխան տեղեկատվությանը:

Յուրաքանչյուր օր անց է կացվում կարճատև նիստ ղեկավարության և Բանկի այլ աշխատակիցների մասնակցությամբ, որտեղ քննարկվում են սահմանված

սահմանաչափերի պահպանումը, վերլուծվում է ռիսկը ներառյալ արժեքի ներդրումները, իրացվելիությունը, ինչպես նաև ռիսկի մակարդակում փոփոխությունները:

Ռիսկի նվազեցում

Բանկը ռիսկերի կառավարման շրջանակներում կիրառում է ածանցյալ և այլ գործիքներ դիրքերի կառավարման համար, որոնք առաջանում են տոկոսադրույքների, տարադրամների, ակցիաների արժեքի փոփոխության ռիսկի, պարտքային ռիսկի ինչպես նաև ըստ նախատեսված գործարքների դիրքերի փոփոխությունների հետևանքով:

Ռիսկի չափազանց կենտրոնացումներ

Ռիսկի կենտրոնացումները առաջանում են, երբ մի շարք գործընկերներ իրականացնում են նմանատիպ գործունեություն, կամ գործունեությունը կատարվում է միևնույն շրջանում, կամ նրանք ունեն համանման տնտեսական հատկանիշներ, և տնտեսական, քաղաքական կամ այլ պայմաններում փոփոխության արդյունքում ցուցաբերում են նմանատիպ ազդեցություն այդ գործընկերների պայմանագրային պարտավորությունների կատարման ունակության վրա: Ռիսկի կենտրոնացումները արտացոլում են Բանկի գործունեության արդյունքների հարաբերական զգայունությունը պայմանների փոփոխություններին, որոնք ազդեցություն են ունենում կոնկրետ բնագավառի կամ աշխարհագրական շրջանի վրա:

Ռիսկի չափազանց կենտրոնացումներից խուսափելու համար, Բանկի քաղաքականությունը և գործընթացները ներառում են հատուկ սկզբունքներ, ուղղված բազմաբնույթ պորտֆելի պահպանմանը: Իրականացվում է կառավարում ռիսկի սահմանված կենտրոնացումներով:

31.1 Պարտքային ռիսկ

Բանկի գործունեությունը ենթարկվում է պարտքային ռիսկի՝ կապված վարկառուի կողմից պարտավորության չկատարելու հետ, որը Բանկին կորուստներ կարող է պատճառել: Պարտքային ռիսկը Բանկի կարևորագույն ռիսկն է, այդ պատճառով էլ Բանկն այն առանձնակի ուշադրությամբ է վերահսկում: Պարտքային ռիսկը կապված է հիմնականում վարկային գործառնությունների հետ, որոնք հանգեցնում են վարկերի և փոխառվածությունների տրամադրմանը և ներդրումային գործունեության հետ, որոնք Բանկի ակտիվների պորտֆելի մեջ ավելացնում են պարտքային արժեթղթեր և այլ պարտքային գործիքներ: Ռիսկն առկա է նաև արտհաշվեկշռային ֆինանսական գործիքներում, ինչպիսիք են վարկային պարտավորությունները: Պարտքային ռիսկի կառավարումը և վերահսկողությունը իրականացվում է Ռիսկերի կառավարման վարչության կողմից և հաշվետվությունները պարբերաբար ներկայացվում են Բանկի Խորհրդին և վարչությանը:

Բանկի ֆինանսական ակտիվների հաշվեկշռային արժեքը լավագույնս ներկայացնում է նրանց պարտքային ռիսկի առավելագույն ենթարկվածությունը՝ առանց հաշվի առնելու պահվող գրավը կամ պարտքի որակի բարելավման այլ միջոցները:

31.1.1 Պարտքային ռիսկի առավելագույն չափի կենտրոնացումներ

Աշխարհագրական սեզմենտներ

Բանկի ակտիվների մեծամասնությունը տեղակայված է Հայաստանի Հանրապետությունում:

31.1.2 Ռիսկի սահմանաչափերի վերահսկողություն և գապողական քաղաքականություն

Բանկը կարգավորում է պարտքային ռիսկի մակարդակները՝ մեկ փոխառուի կամ փոխառուների խմբի, ինչպես նաև վարկավորման ճյուղային կամ աշխարհագրական սեգմենտների գծով ընդունելի ռիսկի գումարների սահմանաչափեր սահմանելով:

Նման ռիսկերը պարբերաբար վերահսկվում են և դրանց կառավարումը ենթակա է վերանայման տարեկան կամ ավելի հաճախակի կտրվածքով: Մեկ վարկառուի գծով պարտքային ռիսկի չափը, ներառյալ բանկերը և ֆինանսական կազմակերպությունները, ավելի սահմանափակված է Բանկի դեկլարության կողմից սահմանված լրացուցիչ սահմանաչափերով հաշվեկշռային և հետհաշվեկշռային ռիսկերի համար:

Վարկային պորտֆելի պարտքային ռիսկի կենտրոնացվածության աստիճանը ներկայացված է ծանոթագրություն 18.4-ում:

Պարտքային ռիսկը նաև կառավարվում է վարկառուների և պոտենցիալ վարկառուների՝ մայր գումարի և տոկոսների վճարման կարողությունը պարբերաբար վերլուծելով և անհրաժեշտության դեպքում վարկի տրամադրման սահմանաչափերը փոխելով:

Ստորև ներկայացված են հատուկ հսկողության և գապողական մի քանի այլ միջոցներ:

Գրավ

Բանկը կիրառում է բազմաթիվ միջոցներ պարտքային ռիսկը զսպելու համար: Համընդհանուր գործելակերպ է հանդիսանում և հիմնական միջոցներից մեկն է համարվում տրամադրված դրամական միջոցների դիմաց գրավ վերցնելը: Բանկը կանոններ է սահմանում գրավի հատուկ տեսակների ընդունելի լինելու կամ ռիսկերի զսպման վերաբերյալ:

Վարկային պորտֆելի վերլուծությունն ըստ ապահովվածության ներկայացված է ծանոթագրություն 18.3-ում:

Վարկեր և փոխառություններից տարբեր ֆինանսական ակտիվներ ապահովող գրավները որոշվում են ֆինանսական գործիքի բնույթով: Պարտատոմսերը և այլ պարտքային արժեթղթերը հիմնականում չեն ապահովվում:

Պարտքային ռիսկ պարունակող պայմանական պարտավորություններ

Այս գործիքների հիմնական նպատակը անհրաժեշտության դեպքում հաճախորդներին միջոցներ տրամադրելն է: Երաշխիքները և ակրեդիտիվները ենթակա են նույն պարտքային ռիսկին, ինչ վարկերը: Այրանքային և թղթային ակրեդիտիվները՝ Բանկի գրավոր հավաստումներն են հաճախորդների անունից, որոնք թույլ են տալիս երրորդ անձանց գումարներ ստանալ Բանկից հատուկ պայմանների կատարման դեպքում, ապահովված են դրանց հետ կապված ապրանքների առաքմամբ և հետևաբար դրանք ավելի ապահով են, քան ուղղակի տրամադրվող վարկերը:

Վարկի տրամադրման պայմանական պարտավորություններն իրենցից ներկայացնում են վարկային գծերի չօգտագործած մասերը:

Այս դեպքում, հնարավոր կորուստների գումարը, որ Բանկը կարող է կրել, հավասար է չօգտագործված վարկային գծերի գումարին:

Սակայն հնարավոր վնասի իրական գումարն ավելի փոքր է, քան չօգտագործված վարկային գծերի ընդհանուր գումարը, քանի որ վարկային պարտավորությունները տրամադրվում են վարկառուների կողմից վարկերի տրամադրման որոշակի ստանդարտների պահպանման դեպքում: Բանկը հետևում է պարտավորությունների մարման ժամկետներին, քանի որ երկարաժամկետ պարտավորությունները պարունակում են ավելի բարձր պարտքային ռիսկ, քան կարճաժամկետ պարտավորությունները:

31.2 Շուկայական ռիսկ

Շուկայական ռիսկն այն ռիսկն է, որ ֆինանսական գործիքների ապագա դրամական հոսքերը կամ իրական արժեքը կտատանվի այնպիսի շուկայական փոփոխականների պատճառով, ինչպիսիք են տոկոսադրույքները և արտարժույթի փոխարժեքները: Բանկը տարանջատում է շուկայական ռիսկերը առևտրային և ոչ առևտրային պորտֆելների: Ոչ առևտրային պորտֆելը կառավարվում և վերահսկվում է զգայունության վերլուծությունների օգնությամբ:

31.2.1 Շուկայական ռիսկ – Ոչ առևտրային

Տոկոսադրույքի ռիսկ

Տոկոսադրույքի ռիսկը ծագում է այն հավանականությունից, որ տոկոսադրույքների փոփոխություններն ուղղակիորեն կազդեն Բանկի ֆինանսական գործիքների հետ կապված դրամական միջոցների հոսքի և նրանց իրական արժեքի վրա: Դիրքերը վերահսկվում են օրական կտրվածքով, և հեջավորման ռազմավարություն է օգտագործվում դրանք սահմանված շրջանակներում պահելու համար:

Միջին տոկոսադրույքներ

Ստորև բերվող աղյուսակում ներկայացված են տոկոսակիր ակտիվների և պարտավորությունների գծով կիրառվող միջին արդյունավետ տոկոսադրույքները 2013թ. և 2012թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ:

	2013 Միջին կշռված արդյունավետ տոկոսադրույք, %			2012 Միջին կշռված արդյունավետ տոկոսադրույք, %		
	ՀՀ դրամ	ԱՄՆ դոլար	Այլ արտարժույթ	ՀՀ դրամ	ԱՄՆ դոլար	Այլ արտարժույթ
Տոկոսակիր ակտիվներ						
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	6.4	-	-	6.7	-	-
Վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվներ	11.5	-	-	13.5	-	-
Բանկերին և այլ ֆինանսական կազմակերպություններին տրված վարկեր և փոխառություններ	11.6	11.4	-	9.8	6.7	-
Հաճախորդներին տրված վարկեր	17.1	12.4	12.8	17.4	12.5	13.7
Տոկոսակիր պարտավորություններ						
Պարտավորություններ բանկերի նկատմամբ	8.1	1.1	-	8.1	8.5	-
Հաճախորդների ընթացիկ հաշիվներ և ավանդներ						
- Ընթացիկ հաշիվներ և ցպահանջ ավանդներ	3.0	3.0	3.0	3.0	3.0	3.0
- Ժամկետային ավանդներ	11.9	8.5	-	11.5	8.6	-
Այլ փոխառություններ	10.0	5.3	-	9.6	5.4	-

Տոկոսադրույքի փոփոխության զգայունության վերլուծություն

Հետևյալ աղյուսակը ցույց է տալիս Բանկի ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվության զգայունությունը տոկոսադրույքների հնարավոր փոփոխությունների նկատմամբ՝ այլ փոփոխականները հաստատում մնալու պայմանով:

Ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվության զգայունությունը տոկոսադրույքներում ենթադրվող փոփոխությունների ազդեցությունն է մեկ տարվա զուտ տոկոսային եկամուտի վրա՝ 2013թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ հաշվեկշռում հաշվառվող տատանվող տոկոսադրույքով ոչ առևտրային ֆինանսական ակտիվների և պարտավորությունների գծով: Կապիտալի զգայունությունը հաշվարկվում է վերագնահատելով վաճառքի համար մատչելի հաստատում տոկոսադրույքով ակտիվները, 2013թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ՝ հիմք ընդունելով տոկոսադրույքների ենթադրվող փոփոխությունները:

Կապիտալի զգայունությունը վերլուծվում է ըստ ակտիվի իրացման ժամկետների: Կապիտալի ընդհանուր զգայունությունը հիմնված է այն ենթադրության վրա, որ եկամտաբերության կորում կան զուգահեռ փոփոխություններ, մինչդեռ ըստ ժամկետների վերլուծությունը ցույց է տալիս զգայունությունը ոչ զուգահեռ փոփոխությունների նկատմամբ:

Հազար ՀՀ դրամ

2013

Արտարժույթ	Փոփո- խություններ հիմնական տոկոսա- դրույքներում	Զուտ տոկոսային եկամտի զգայնություն	Կապիտալի զգայունություն				Ընդամենը
			Մինչև 6 ամիս	6 ամսից 1 տարի	1-ից 5 տարի	5 տարուց ավելի	
ՀՀ դրամ	+3	-	(7,719)	(16,137)	(554,845)	(41,172)	(619,873)
ԱՄՆ դոլար	+2	(189,619)	-	-	-	-	-
ՀՀ դրամ	(3)	-	7,873	16,622	599,364	56,453	680,312
ԱՄՆ դոլար	(2)	189,619	-	-	-	-	-

Հազար ՀՀ դրամ

2012

Արտարժույթ	Փոփո- խություններ հիմնական տոկոսա- դրույքներում	Զուտ տոկոսային եկամտի զգայու- նություն	Կապիտալի զգայունություն				Ընդամենը
			Մինչև 6 ամիս	6 ամսից 1 տարի	1-ից 5 տարի	5 տարուց ավելի	
ՀՀ դրամ	+3	-	(3,838)	(2,300)	(289,940)	(207,192)	(503,270)
ԱՄՆ դոլար	+2	(240,890)	-	-	-	-	-
ՀՀ դրամ	(3)	-	3,891	2,421	313,486	283,587	603,385
ԱՄՆ դոլար	(2)	240,890	-	-	-	-	-

Արտարժույթի ռիսկ

Արտարժույթի ռիսկն այն ռիսկն է, որ ֆինանսական գործիքների արժեքը կտատանվի արտարժույթի փոխարժեքներում փոփոխությունների հետևանքով: Դիրքերը վերահսկվում են օրական կտրվածքով:

Հետևյալ աղյուսակը ցույց է տալիս այն արտարժույթները, որոնք կարող են ազդել 2013թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Բանկի ոչ առևտրային դրամային ակտիվների և պարտավորությունների և դրանց կանխատեսված դրամական հոսքերի վրա: Վերլուծությունը հաշվարկում է արտարժույթի ՀՀ դրամի նկատմամբ հնարավոր տատանումների ազդեցությունը, այլ փոփոխականները հաստատուն մնալու պայմանով, ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվության վրա (կապված արտարժույթի նկատմամբ զգայուն ոչ առևտրային դրամային ակտիվների և պարտավորությունների իրական արժեքի փոփոխմամբ): Աղյուսակում հանդիպող բացասական արժեքը արտացոլում է ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում կամ կապիտալում պոտենցիալ զուտ նվազում, մինչդեռ դրական արժեքը ցույց է տալիս պոտենցիալ զուտ աճ:

Չազար ԶԶ դրամ	2013		2012	
	Փոփոխություն արտարժույթի փոխարժեքում, տոկոս	Ազդեցությունը շահույթի վրա մինչև հարկումը	Փոփոխություն արտարժույթի փոխարժեքում, տոկոս	Ազդեցությունը շահույթի վրա մինչև հարկումը
ԱՄՆ դոլար	+5	(55,735)	+5	(89,687)
Եվրո	+5	760	+5	(2,825)

Բանկի արտարժույթի ռիսկի վերլուծությունն ըստ ֆինանսական ակտիվների և պարտավորությունների ունի հետևյալ տեսքը.

Չազար ԶԶ դրամ

	ԶԶ դրամ	ԱՄՆ դոլար	Եվրո	Այլ արտարժույթ	Ընդամենը
ԱԿՏԻՎՆԵՐ					
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	30,537,521	11,820,132	614,157	954,919	43,926,729
Վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվներ	13,350,157	-	-	-	13,350,157
Բանկերին և այլ ֆինանսական կազմակերպություններին տրված վարկեր և փոխառություններ	2,447,639	1,937,370	-	-	4,385,009
Հաճախորդներին տրված վարկեր	19,792,504	39,541,844	259,999	-	59,594,347
Այլ ֆինանսական ակտիվներ	88,422	166,760	19,045	264,731	538,958
Ընդամենը	66,216,243	53,466,106	893,201	1,219,650	121,795,200
ՊԱՐՏԱՎՈՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ					
Պարտավորություններ բանկերի նկատմամբ	1,509,528	1,068,094	413	868	2,578,903
Հաճախորդների ընթացիկ հաշիվներ և ավանդներ	38,182,863	27,432,420	907,447	756,963	67,279,693
Այլ փոխառություններ	8,814,941	26,077,523	-	-	34,892,464
Այլ ֆինանսական պարտավորություններ	414,138	2,777	543	-	417,458
Ընդամենը պարտավորություններ	48,921,470	54,580,814	908,403	757,831	105,168,518
Զուտ դիրք 2013թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	17,294,773	(1,114,708)	(15,202)	461,819	16,626,682
Վարկային ռիսկ պարունակող պարտավորություններ 2013 թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	2,409,529	3,024,199	662,885	5,334	6,101,947

Հազար ՀՀ դրամ

	ՀՀ դրամ	ԱՄՆ դոլար	Եվրո	Այլ արտարժույթ	Ընդամենը
Ընդամենը ֆինանսական ակտիվներ	65,576,338	43,400,973	859,529	1,157,386	110,994,226
Ընդամենը ֆինանսական պարտավորություններ	53,050,703	42,402,483	916,024	147,962	96,517,172
Ածանցյալ ֆինանսական գործիքների ընդհանուր ազդեցություն	-	(2,792,232)	-	-	(2,792,232)
Զուտ դիրք 2012 թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	12,525,635	(1,793,742)	(56,495)	1,009,424	11,684,822
Վարկային ռիսկ պարունակող պարտավորություններ 2012 թ. դեկտեմբերի 31-ին	1,212,096	3,193,621	440,569	23,555	4,869,841

2012թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ ածանցյալ գործիքներն իրենցից ներկայացնում են արժույթային սվոպեր մինչև մեկ ամիս ժամկետայնությամբ:

31.3 Իրացվելիության ռիսկ

Իրացվելիության ռիսկը կապված է Բանկի ֆինանսական պարտավորությունները ժամանակին մարելու կարողությամբ նորմալ և սթրեսային իրավիճակներում: Այս ռիսկի գսպման նպատակով Բանկը ներգրավում է լրացուցիչ ֆինանսական միջոցներ, ի լրումն իր հիմնական ավանդային բազայի, կառավարում է ակտիվները հաշվի առնելով իրացվելիության ռիսկը և վերլուծում է ապագա դրամական հոսքերը և իրացվելիությունը օրական կտրվածքով: Սա ներառում է նաև սպասվելիք դրամական հոսքերի գնահատումները և բարձր իրացվելի ապահովվածության հասանելիությունը, որն անհրաժեշտության դեպքում կարող է օգտագործվել լրացուցիչ ֆինանսավորում ստանալու նպատակով:

Բանկը պահում է բարձր իրացվելի և ապակենտրոնացված ակտիվների պորտֆել, որը կարող է հեշտությամբ կանխիկացվել դրամական հոսքերի չկանխատեսված ընդհատման դեպքում: Բացի այդ Բանկը ՀՀ կենտրոնական բանկում պահում է իր որոշ դրամով պարտավորությունների 4%-ի և որոշ արտարժույթով պարտավորությունների 12%-ի չափով պահուստավորման գումար (տես՝ ծանոթագրություն 15-ը): Իրացվելիության դիրքը գնահատվում և կառավարվում է տարբեր սցենարների դեպքում, հաշվի առնելով սթրես գործոնները կապված շուկայի հետ ընդհանրապես և Բանկի հետ մասնավորապես:

Բանկի իրացվելիության կառավարումը պահանջում է հաշվի առնել իրացվելի ակտիվների այն մակարդակը, որն անհրաժեշտ է պարտավորությունները մարելու համար ըստ ժամկետների, ապահովել ֆինանսավորման տարբեր աղբյուրների հնարավորությունը, ֆինանսավորման արտակարգ պլանի առկայությունը և վերահսկել հաշվեկշռային իրացվելիության նորմատիվները կանոնակարգային պահանջներին համապատասխան: Բանկը հաշվարկում է իրացվելիության ցուցանիշները ՀՀ կենտրոնական բանկի պահանջներին համապատասխան:

	Սուդիտ չարված	
	2013թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	2013թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ
Ն21- Ընդհանուր իրացվելիություն(Բարձր իրացվելի ակտիվներ/ Ընդհանուր ակտիվներ)	52.68%	52.04%
Ն22- Ընթացիկ իրացվելիություն (Բարձր իրացվելի ակտիվներ/ցպահանջ պարտավորություններ)	142.60%	128.96%

Ֆինանսական պարտավորությունների վերլուծությունը՝ ըստ միջև մարումը մնացած ժամկետների

Ստորև ներկայացվում է 2013թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Բանկի ֆինանսական պարտավորությունների բաշխումը՝ հաշվեկշռի ամսաթվից միջև պայմանագրերում նշված մարմանը մնացած ժամկետների համաձայն: Տես ծանոթագրություն 30-ը այս պարտավորությունների մարման սպասվելիք ժամկետների համար: Ցպահանջ վճարումները դասակարգված են այն ենթադրությամբ, որ վճարումը կպահանջվի անմիջապես: Սակայն Բանկի ղեկավարությունը կարծում է, որ շատ հաճախորդներ անմիջապես վճարում չեն պահանջի, և աղյուսակը չի արտացոլում սպասվող դրամական հոսքերը Բանկի կողմից ավանդների պահպանման պատմությամբ:

Ստորև ներկայացված է ֆինանսական պարտավորությունների ժամկետայնության վերլուծությունը.

հազ. դրամ	Ցպահանջ և միջև 1 ամիս	1-ից 3 ամիս	3-ից 12 ամիս	2013թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ		
				Ավելի քան 1 տարի	Արտահոսքի ընդհանուր համախառն գումար	Հաշվեկշռ. արժեք
Ոչ ածանցյալ						
պարտավորություններ						
Պարտավորություններ բանկերի նկատմամբ	449,841	988,194	230,518	1,108,995	2,777,548	2,578,903
Հաճախորդների ընթացիկ հաշիվներ և ավանդներ	47,568,694	5,157,545	8,234,926	7,494,795	68,455,960	67,279,693
Այլ փոխառություններ	1,545,930	2,901,554	6,019,532	29,182,002	39,649,018	34,892,464
Այլ ֆինանսական պարտավորություններ	417,458	-	-	-	417,458	417,458
Ընդամենը	49,981,923	9,047,293	14,484,976	37,785,792	111,299,984	105,168,518
պարտավորություններ						
Վարկային ռիսկ պարունակող պարտավորություններ	6,101,947	-	-	-	6,101,947	6,101,947

հազ. դրամ	Ցպահանջ և միջև 1 ամիս	1-ից 3 ամիս	3-ից 12 ամիս	2012թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ		
				Ավելի քան 1 տարի	Արտահոսքի ընդհանուր համախառն գումար	Հաշվեկշռ. արժեք
Ոչ ածանցյալ						
պարտավորություններ						
Պարտավորություններ բանկերի նկատմամբ	36,564	3,096	1,409,997	1,625,351	3,075,008	2,718,308
Հաճախորդների ընթացիկ հաշիվներ և ավանդներ	44,957,516	2,188,471	13,986,551	3,615,421	64,747,959	63,279,595
Այլ փոխառություններ	432,796	835,378	7,823,978	26,026,480	35,118,632	30,185,218
Այլ ֆինանսական պարտավորություններ	334,051	-	-	-	334,051	334,051
Ընդամենը	45,760,927	3,026,945	23,220,526	31,267,252	103,275,650	96,517,172
պարտավորություններ						
Վարկային ռիսկ պարունակող պարտավորություններ	4,869,841	-	-	-	4,869,841	4,869,841

31.4 Գործառնական ռիսկ

Գործառնական ռիսկը ուղղակի կամ անուղղակի կորստի ռիսկն է, որն առաջանում է պատճառների լայն բազմազանությունից՝ կապված Բանկի ֆինանսական գործիքների մեջ ներգրավվածության, գործընթացների, անձնակազմի, տեխնոլոգիաների և ենթակառուցվածքների հետ, և արտաքին գործոններից՝ բացառությամբ վարկային, շուկայական և իրացվելիության ռիսկերի, ինչպիսիք են իրավական և կարգավորիչ պահանջները և կորստրատիվ վարքագծի ընդհանուր ընդունված չափանիշները:

Բանկի նպատակն է կառավարել գործառնական ռիսկը՝ ֆինանսական վնասներից և հեղինակության կորստից խուսափումը հավասարակշռելով ռիսկի կառավարման ծախսային արդյունավետության հետ:

Գործառնական ռիսկի կառավարմանն ուղղված վերահսկողության մշակման, հաստատման և իրականացման հիմնական պատասխանատվությունը կրում է Ռիսկերի կառավարման ծառայությունը, տնօրինությունը, Խորհուրդը: Այս պատասխանատվությունը ուղեկցվում է գործառնական ռիսկի կառավարման համար համընդհանուր չափանիշների մշակմամբ հետևյալ ոլորտներում՝

- պարտականությունների համապատասխան տարանջատման պահանջներ, այդ թվում գործարքների անկախ հաստատում,
- գործարքների համաձայնեցման և մոնիթորինգի պահանջներ,
- կարգավորիչ և այլ իրավական պահանջների համապատասխանեցում, ներառյալ ՀՀ ԿԲ ներքին վերահսկողության համակարգի վերաբերյալ նվազագույն պահանջները,
- վերահսկողական մեխանիզմների և ընթացակարգերի փաստաթղթավորում,
- առաջացած գործառնական ռիսկերի պարբերաբար գնահատման պահանջներ, ինչպես նաև ռիսկերի կառավարմանն ուղղված ընթացակարգերի համապատասխանություն,
- գործառնական կորուստների գեկուցման պահանջներ և առաջարկվող մեղմացույցի գործողություններ,
- արտակարգ իրավիճակների ծրագրերի մշակում,
- վերապատրաստում և մասնագիտական զարգացում,
- էթիկայի և գործարար չափանիշներ,
- ռիսկերի մեղմացում:

Բանկի ստանդարտների համապատասխանությունը ուղեկցվում է ներքին ատլիտի կողմից իրականացվող պարբերական դիտարկումներով: Ներքին ատլիտի դիտարկումների արդյունքները քննարկվում են Բանկի ղեկավարության այն ներկայացուցչի հետ, որին դրանք վերաբերում են: Դիտարկումների ամփոփագրերը ներկայացվում են խորհրդին:

32 Կապիտալի համարժեքություն

Բանկը պահպանում է ակտիվ կառավարվող կապիտալի կառուցվածք բանկային գործունեությանը բնորոշ ռիսկերը ծածկելու համար: Բանկի կապիտալի համարժեքությունն այլ միջոցների հետ մեկտեղ վերահսկվում է նաև օգտագործելով 1988թ. Բանկային Վերահսկողություն Բազելյան Հանձնաժողովի, ինչպես նաև ՀՀ կենտրոնական բանկի կողմից հաստատված կանոնները և նորմատիվները:

Բանկի կապիտալի կառավարման առաջնային նպատակներն են համոզվել, որ Բանկի կապիտալը համապատասխանում է հաստատված պահանջներին, և որ Բանկը պահպանում է ամուր վարկային վարկանիշ և առողջ կապիտալի ցուցանիշներ՝ իր

գործունեությունը ամրապնդելու և բաժնետերերի շահույթը առավելագույնի հասցնելու համար:

Բանկը կառավարում է իր կապիտալի կառուցվածքը և իրականացնում համապատասխան ճշգրտումները տնտեսական պայմանների և իր գործունեության ռիսկերի փոփոխությանը համապատասխան: Կապիտալի կառուցվածքը պահպանելու կամ փոփոխելու համար Բանկը կարող է փոփոխել բաժնետերերին վճարվող շահաբաժինների գումարը, կամ բաժնետոմսեր թողարկել: Նախորդ տարիների համեմատ նպատակներում, քաղաքականությունում և գործընթացներում փոփոխություններ չեն եղել:

ՀՀ կենտրոնական բանկի կողմից ընդհանուր կապիտալի և ռիսկով կշռված ակտիվների միջև նվազագույն հարաբերակցությունը սահմանվում է 12%:

Ընդհանուր կապիտալը կազմված է հիմնական կապիտալից, որը ներառում է բաժնետիրական կապիտալը, էմիսիոն եկամուտը, գլխավոր պահուստը, չբաշխված շահույթը, այդ թվում ընթացիկ տարվա շահույթը: Կապիտալի մեկ այլ բաղադրիչ է լրացուցիչ կապիտալը, որը ընդգրկում է վերագնահատման պահուստները:

Ռիսկով կշռված ակտիվները չափվում են ըստ ռիսկերի կշիռների՝ դասակարգված համաձայն վարկային, շուկայական և գործառնական ռիսկերի գնահատման:

2013 և 2012թթ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ ընդհանուր կապիտալի, ռիսկով կշռված ակտիվների և կապիտալի համարժեքության նորմատիվի չափերը՝ հաշվարկված համաձայն ՀՀ կենտրոնական բանկի պահանջների, ներկայացված է ստորև.

Հազար ՀՀ դրամ	Աուդիտ չարված	
	2013թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	2013թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ
Հիմնական կապիտալ	18,616,186	15,974,617
Լրացուցիչ կապիտալ	705,812	478,876
Ընդամենը՝ ընդհանուր կապիտալ	19,321,998	16,453,493
Ռիսկով կշռված ակտիվներ	100,740,344	82,308,619
Կապիտալի համարժեքության նորմատիվ	19.18%	19.99%

Ժամանակաշրջանի ընթացքում Բանկը պահպանել է կապիտալի համարժեքության նկատմամբ բոլոր պահանջները:

2009թ. հունվարի 1-ից ՀՀ կենտրոնական բանկի կողմից սահմանվել է ընդհանուր կապիտալի նվազագույն չափ 5,000,000 հազար ՀՀ դրամ գումարով:

33 Վերլուծություն ըստ սեգմենտների

Բանկի գործառնությունները բավականին ինտեգրացված են և կազմում են մեկ գործարար սեգմենտ ըստ ՖՀՄՄ 8 «Գործառնական սեգմենտներ» ստանդարտի պահանջների:

Արտաքին հաճախորդներից ստացվող եկամտի մեծ մասը վերաբերում է Հայաստանի Հանրապետության ռեզիդենտներին: Բանկը չունի առանձին հաճախորդ, որից ստանում է իր հասույթի 10%-ը կամ ավելին:

Բանկի ոչ ընթացիկ ակտիվները հիմնականում գտնվում են Հայաստանի Հանրապետությունում:

